

НАРОДНИ

Студент

ОРГАН НАРОДНЕ СТУДЕНТСКЕ ОМЛАДИНЕ БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

ГОД. X — БРОЈ 4

Издаје двапут месечно

БЕОГРАД, понедељак, 29 април

ЦЕНА 2.— ДИН.

Први мај

Први мај је традиционални празник радничке класе. Тај дан је радничка класа празновала као дан мобилизације и смотре својих снага у борби против капиталистичких експлоататора, против реакције, против свих непријатеља радничке класе, слободе, једнакости и равноправности народа, и као дан међународне солидарности. Прослављање овог међународног празника радничке класе дагире од 1889 године, кад је на конгресу Интернационале у Паризу било решено да се Први мај узме као празник рада, а пролетаријат свих земаља тог дана да манифестује своју свест, вољу и одлучност у борби против својих класних непријатеља — да истакне своје тежње о успостављању новог друштвеног поретка. Од те године па до данас непрекидно радничка класа читавог света истог дана — Првог маја — иступала је сложено манифестујући своје основне захтеве. У првомајским демонстрацијама, које су одржаване у свим земаљама, радничка класа се наоружавала кроз непуних шест деценија истом идејом вођомом, стварним захтевима: ослобођење испод кнута и јарма капиталистичке клике, решење свих питања која су била нужна за радничку класу и успостављање демократије. Славећи тај велики значајан датум радничка класа се прекаљивала и челичила у борби и у раду на истим задацима. Радници напредних као и најзаосталијих земаља света осетили су да они нису усамљени, да њихови захтеви нису нестварљиви. Они су знали да иза њих стоје милиони другова, сабораца, не само радничке класе него свих радних маса из свих земаља читавог света. Они су добро знали да су њихови захтеви оправдани и да ће се кроз борбу остварити. Први мај и мајске демонстрације биле су увек јака, спонтана, морална и политичка веза међу свим организацијама радничке класе, радних маса свих земаља.

У бившој Југославији Први мај није прослављао само радничка класа, него га је славио и добар део напредног селаштва и поштена интелегенција; њега је славило све што је поштено и напредно, он је био празник свих слојева радног народа. Њега су славили радници — града и села — фабрички радници, селаци, студенти и ђаци и сва напредна омладина — повезујући се у заједничкој борби против ненародних режима. И студенти Београдског универзитета су са осталим нашом напредном омладином, нарочито радничком, тог дана на митинзима и састанцима дизали свој глас против терора и неправде, против свега онога што је загорчавало живот, кочили правилан развитак како наше интелегенције тако и читавог радног народа. Додуше, Први мај се није славио слободно. Реакционарне власти и њихови послушни извршиоци: жандарми и полицајци били су унапред припремани да омету прослављање Првог маја. Али сав њихов терор и претње, ватрено оружје и пендреди нису могли спречити студенте и раднике да тога дана изразе своје жеље и захтеве.

У току четворогодишње борбе Први мај се прослављао у читавој нашој земљи: у позадини тајно, илегално, на фронту уз устаничку пушку или кроз крваву борбу, као што ју је на пример 1942 године водила Друга пролетерска бригада против непријатеља за ослобођење Вишеграда, док је на ослобођеној територији прослављан на најсвечанији начин уз учешће читавог народа.

Прошле године наши народи су први пут дочекали Први мај без жандарма и полиције, без кундака и пендрека, прославили су га у

слободи, у својој новој демократској заједници у знаку остварења захтева које су изражавали у својим првомајским демонстрацијама за време ненародне Југославије, у знаку победе својих демократских стремљења. Ми ћемо га исто тако ове године прославити на најсвечанији начин. Управо ове године први пут цела наша земља прославља Први мај у пуној слободи. Колико је значајан Први мај за наше народе јасно видимо по томе што је он у периоду народноослободилачке борбе постао општенародним, а у новој демократској Југославији проглашен је државним празником.

Први мај није само значајан као празник борбе и рада: он има и своју посебну важност. Он је значајан из тога разлога што је увек био дан у који је радничка класа и сав радни народ примао на себе нове обавезе, које су, опет, печат нових прилика, нових услова саме делатности људи, самог рада.

У новије доба Први мај се прославља увек под одређеним паролима. У предаприлој Југославији он је био дан мобилизације и смотре свих борбених демократских снага и чврстог збијања редова радничке класе, радног народа у борби против старих антинародних режима, а за време окупације он је био дан када се још јаче збијао фронт свих родољубивих снага у борби против окупатора и домаћих изрода за ослобођење наше земље. Ове године Први мај ће бити смотра постигнутих резултата на пољу обнове и изградње наше земље. Он ће бити празник велике победе и славе рада наших народа, њихових прегнућа и воље за што ефикаснијим и доследнијим извођењем задатака који су постављени пред радни народ, пред све народе Југославије на делу обнове и изградње, на свим пољима делатности: економском и политичком, као и културно-просветном уздицању наше земље. Први мај ће бити уједно дан када ћемо се нашим народима и другу Титу заветовати да ћемо још више него досада заложити све своје снаге за изградњу наше младе државе, да ћемо дати све од себе да испунимо и превaziђемо задатке који стоје пред нама.

Најбољи пут којим се долази до успешних резултата, до извршавања постављених задатака јесте такмичење. Оно је једини и најбољи начин да брзо отстранимо у првом реду последице рата, једини и најбржи пут да нашу земљу обновимо и подигнемо изнад нивоа у коме смо је затекли после протеривања окупатора, изнад нивоа и саме предратне производње. Разумљиво је да то све није тако лако. Потребно је много напора, труда и највећег залагања свих нас да

то успемо. Заиста, наши народи су то и доказали. Од Првог маја прошле године до Првог маја ове године много је учињено. Поправљено је на стотине хиљада километара железничке пруге. Подигнуто је много мостова. Отворено је много нових школа, а досада је на аналфетским тецајевима широм наше земље научило да чита и пише преко педесет хиљада неписмених. У свим гранама привредног живота ми смо имали великих и знатних успеха.

Први мај 1946 године носи у себи специфично такмичарско обележје. Он је одраз такмичења свих наших предузећа и установа. У том такмичењу неће изостати ни наш Београдски универзитет. Студенти и професори нашег Универзитета свесни су важности такмичења. Оно за нас неће остати само парола већ ће и даље бити начин, најбоља форма рада и пут за обнову и изградњу наше државе ка побољшању живота наших народа, нас самих. Рад и само рад за нас у нашој новој државној заједници не значи само економску обнову и изградњу, културно-просветно уздицање наших народа него он јесте и он ће претстављати славу и част за нас, као и за све наше народе. Ми добро знамо да морамо укључити своје напоре у општа народна настојања да се земља обнови и изгради. Ми не заборављамо задатке који су пред нас постављени, јер добро знамо какве наде полагају наши народи у своје народне студенте и ми ћемо учинити све да у овом такмичењу дамо што боље резултате. То чинимо из тог разлога што наш Универзитет има светле традиције, што смо доказали својом борбом за време ненародних режима у Југославији и кроз народноослободилачки рат — да смо истински синови наших народа, што смо дали обавезе народу и другу Титу — и ми ћемо потврдити данас на делу обнове и изградње наше земље да заиста заслужујемо пажњу и поверење које у нас полагају наши народи.

Досадашњи резултати у првом реду у учењу — полагало 4591 положило 4199 студената са средњом оценом 7,42 — као и у осталим тачкама такмичења најбоље показују да су студенти Београдског универзитета најозбиљније и правилно схватили своју улогу народне интелегенције — будућих стручњака који ће корисно послужити нашим народима.

Први мај 1946 године студенти Београдског универзитета прославиће на најсвечанији начин, заветујући се да ће још више уложити труда и напора, да ће још више појачати напоре у учењу као и у раду на осталим тежиштима такмичења.

Б. К., ст. права

9 МАЈА

ЗАГРЕБ

III КОНГРЕС АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

9 маја ове године, на дан триумфа Уједињених нација над фашистичким агресорима, одржаће се у Загребу III конгрес антифашистичке омладине Југославије. Овај први омладински конгрес у пуној слободи дочекала је сва наша омладина, 2.000.000 младих чланова Уједињеног савеза, у самопрегном раду на обнови и изградњи наше земље.

Омладина Југославије, чије се јединство остварило и очеличило у току рата, дочекала је свој I и II конгрес у тешким али славним биткама против окупатора. У припреме за те конгресе омладина је уносила сав свој полет и младалачко одушевљење, у жељи да им својим пожртвованим радом и борбом да што свечанији карактер. Дани припреме за протекле конгресе испуњени су безбројним примерима борбеног хероизма и ратне вештине наших војника — омладинаца, огромним напорима и самопрегном радом радних бригада омладине на ослобођеној територији и несебичног жртвовања омладине на окупираним подручјима наше земље. Оба ова конгреса су одржана у условима народноослободилачког рата и носе на себи печат ондашње ратне ситуације, која је одређивала њихов карактер и рад, условила задатке који су на њима постављени и карактер и начин припреме омладине за њих.

И сада, после три и по године од Првог конгреса омладине у Бихаћу, млада генерација са истим жаром и самопрегном радом дочекује свој III конгрес. Љубав према новој Југославији, у којој слободно и братски живе сви њени народи, била је и овога пута покретач наше омладине у испуњавању обавеза претконгресног такмичења. Али, овогодишње такмичење разликује се од пређашњег по обиму извршених припрема, по задацима који су произишли из услова улажења наше земље у период мирне обнове и изградње, а пре свега по плану који је омладина унела у претконгресно такмичење.

У току припрема за конгрес извршен је у свим организацијама Уједињеног савеза избор делегата који ће достојно претстављати омладину својих срезова, градова, фабрика, школа и војних јединица пред читавом омладином Југославије. Под паролом „Изаберимо

најбоље међу најбољима“, у бирању делегата узела је учешћа готово сва омладина Југославије и показала колико јој је стало до тога да на конгрес пошаље своје најбоље другове и другарице. Конгресу ће, поред делегата изабраних тајним гласањем, присуствовати као почасни делегати најистакнутији омладинци-ударници, којима ће се на конгресу дати и посебно место.

У свим основним организацијама УСАОЈ-а, било приликом избора делегата, било на посебним конференцијама, расправљајући о темама које ће бити на конгресу, омладина је дала мишљење о свим тим питањима, а нарочито о пројекту статута УСАОЈ-а, којим ће Уједињени савез добити назив Народна омладина Југославије. Све ове примедбе и предлоге по разним питањима делегати ће изнети на Конгресу и тиме укључити читаву омладину у решавање задатака, допринесећи употпуњавању закључака Конгреса и постављању нових задатака.

Оно што даје нарочити значај III конгресу над ранијим јесте уношење плана у такмичење, примање низа конкретних обавеза, створених на основу потреба и општих планова народних власти, управа предузећа, школа и др. Друг Тито је у разговору са делегатима III пленума ЦО УСАОЈ-а јасно одредио карактер и задатке конгреса када је рекао: „Конгрес не сме више имати манифестациони карактер, као што је то био случај са ранијим конгресима, него мора имати више радни, озбиљно третирање свих проблема, критику свих погрешака које би се могле уклонити итд.“ Ове речи Маршала Тита и позив омладина да „буде носилац радног одушевљења, да буде пример упорности и самопожртвовања у изградњи наше земље“, покренули су нашу омладину да са не мање жара но у току рата приступи претконгресном такмичењу.

Јак потстрек за такмичење дала је и прелазна заставица која ће се на Конгресу доделити најбољој окружној организацији. На I Конгресу Антифашистичке омладине Југославије конгресна заставица је додељена дрварској омладини, која је у лето 1942 г., жањући и дању и ноћу, на стотину метара

III конгрес биће израз стваралачких снага наше омладина

од непријатељских рова, спремила 100 вагона жита за своју Народну армију. Од II конгреса заставу држи личка омладина, која је својим пожртвовањем и залагањем заслужила част најбоље окупационе организације. И данас, у такмичењу пред III конгрес ова застава је велики потстрек и радни позив свој нашој омладини. Омладина је и овога пута извршавала све задатке, испуњавајући заклетву коју је на I конгресу положио маршалу Титу првоборац студентског и општеомладинског претседника друг Лола Рибар. Освојити конгресну заставу значи стећи признање све радне борбене народне омладине Југославије.

Дух претконгресног такмичења, који је постао систем рада стотине хиљада наше омладине, изабацио је најбоље и најспособније на површину, створио нове ударице, јунаке рада на обнови земље. Према непотпуним подацима из половине срезова у Југославији, од 1 фебруара до 15 марта омладина је дала 858.000 добровољних радних дана. Према тим подацима направљено је 2.421 километар путева, при чему је истуцано 30.000 кубних метара камена; очишћено је или прокопано 498.000 канала и јарака, засађено 593.000 воћки и других стабала, исечено 14.000 кубних метара дрва за огрев и грађу. Осим тога, радило се на поправци школа, кућа, пруга, мостова и др. Радничка омладина, која је била иницијатор претконгресног такмичења, међу првим је ударницима који су пребацили норму. Она је у своје раду осветлила нарочиту пажњу подизању продуктивности рада, бољем искоришћавању и штедњи материјала, као и прекорременом раду. Улажући све своје напоре за испуњење обавеза које је дала другу Титу, у много случајева је превазишла своје обавезе и узела нове које ће такође испунити до Конгреса. Ово узимање нових обавеза најбоље је доказ да радни полет омладине расте и обухвата све шире слојеве омладине.

У претконгресном такмичењу у средњим школама особити значај добила је обавеза за подизање средње оцене и свестраније образовање. Непосредно после примања обавеза у свим средњим школама су основане групе за учење, остварена је добрим делом помоћ наставника у раду ових и научних кружока, као и помоћ одличних ученика слабијим ђацима. Иако су резултати на овом пољу недовољни у односу на друге успехе средњошколске омладине, било је много примера успешног рада. Питање сарадње са радничком и сеоском омладином, организовање алфаветских течајева, отварање разних курсева, стварање библиотеке по селима средњошколске омладине спроводи се на много пољета и љубави. У својим радним обавезама она је у огромној већини обухваћена у радним јединицама. У целој земљи ради се на рашчишћавању рушевина, обнављању порушених школских зграда, каналисању река итд.

И Народна студентска омладина је правилно схватила да улогу народне интелигенције може да одигра једино ако њени чланови буду непрекидно радили на свом стручном усавршавању. Зато је као прву обавезу у претконгресном такмичењу поставила стручни рад. У циљу интензивнијег и ус-

пешнијег рада појачан је рад кружока, обухваћена у њима у току такмичења већина студената и успеси нису изостали. Доказ за то је и средња оцена 7,35, коју студенти постижу на испитима, а која је већа од предратне. Брига за свестрано васпитање студената је једна од највећих брига наше организације. По свим факултетима, а често и по појединим годинама, формиране су културне групе, које су иступале са променљивим успехом. Централна уметничка група одиграће убудуће најважнију улогу у подизању културног нивоа наших студената. Дебатни клубови раде активно по свим факултетима, и ма да нису окупили све студенте, отварају нам нове видике, упознају нас са правом науком. Сарадња студентске омладине са осталом омладином огледа се у сакупљању књига за наше село, у претплати сеоских читаоница и појединачна на дневне и недељне листове, као и у приредбама по фабрикама и селима. На овом пољу су постигнута по појединим факултетима видни резултати, али се о томе мало писало и говорило тако да су многи примери залагања појединачно и општи успеси остали непознати широким студентским масама. Наше радне бригаде су окупиле више од половине студената и дале десетине хиљада радних сати. Сад се на свим факултетима врши масовни упис у студентску радну бригаду која ће преко лета радити на изградњи „Омладинске пруге“ и кроз тај рад на обнови земље заједно са сеоском, радничком и средњошколском омладином свих наших народа учврстити јединство наше младе генерације.

Залагање у извршењу претконгресних обавеза очеличило је и учврстило читаву нашу омладинску организацију, оспособило кадар организатора и руководиоца, што даје могућност да се пређе на крупније радове. Један од првих крупних задатака биће изградња „Омладинске пруге“ Брчко—Бановићи. Омладина Југославије је са огромним одушевљењем прихватила позив ЦО УСАОЈ-а за изградњу ове пруге. Свуда широм земље омладинци се масовно пријављују за добровољни рад на прузи и то како градска тако и сеоска омладина. Многи омладинци који неће учествовати у изградњи пруге труде се да са своје стране што више допринесу до радне јединице буду снабдевене свим потребним алатом. По фабрикама и предузећима радничка омладина прекорменним добровољним радом израђује алат за радне јединице, по градовима и селима сакупља се путем разних акција сав потребан материјал.

III конгрес, на коме ће присуствовати најбољи представници омладине Југославије, разматриће сав досадашњи рад омладинских организација у земљи. Разматрајући досадашње резултате, успехе омладинских организација, искуство стечено на њиховом раду нарочито у претконгресном такмичењу, као и пропусте у досадашњем раду, Конгрес ће моћи да изуче правилне закључке. Он ће усмерити рад наших омладинских организација онако како ће бити најбоље по интересе наше земље, онако како ће омладина моћи најбоље да их користи у свом неуморном раду у обнови и изградњи наше земље.

СА ИЗБОРА ДЕЛЕГАТА ЗА III ОМЛАДИНСКИ КОНГРЕС

На свим факултетима нашег Универзитета извршен је у току овог месеца избор делегата Народне студентске омладине. Сваки факултетски секретаријат НСО-а вршио је избор по годинама тако да је на сваких 30 чланова долазило по један претставник. У овом избору узели су учешћа готово сви чланови наше организације и изабрали тајним гласањем 182 најбоља студента и студенткиње, претставнике појединих факултета.

13-ог априла је одржан састанак изабраних претставника ради избора 5 делегата, који ће према одлуци ЦО УСАОЈ-а претстављати Народну студентску омладину нашег Универзитета на III конгресу омладине Југославије. Састанку је присуствовало 142 изабрана претставника. Пошто је, према упутствима за избор делегата, извршен избор записничара, оверача записника и кандидационог одбора, овом отварању су нас помогле дру-

га у организацији сав терет сноси мали број људи. Ја мислим да је то пропуст руководства, које није знало наћи форму како да запосли све чланове. Да студенти хоће стварно да раде доказ су акције које смо водили.“

До сада су наша удружења имала комисије и сами студенти су израђивали табак на гештетнерима. Колико је то стајало мука и трошкова знају најбоље они који су на томе радили. Убудуће ће се уз помоћ народних власти учинити све да би се избегло непотребно губљење времена, а сами учбеници поједини и постали приступачни студентима.

Народна студентска омладина је учинила много на социјално-економском збрињавању студената. Отворили смо мензу у којој се данас храни преко 2.500 студената. У овом отварању су нас помогле дру-

родна омладина може најбоље помоћу раду на Универзитету.“ Мислим да је она одлука у статистици, по којој Универзитетском организационо директно руководи Земалско веће, једна од највећих помоћи, јер ће оно моћи да увиди све недостатке у нашој организацији, да нам укаже на њих и олакша у решавању оних проблема које ми не бисмо могли сами решити. Ми у овоме видимо још један доказ колико пажње Народна омладина одлажења васпитању и стручном одлажању студентске омладине, будуће праве народне интелигенције. Та помоћ нашој организацији била је већ и до сада остварена и захваљујући њој избегла су се лутања по низу разних питања.“

Народна студентска омладина Београдског универзитета, као део Народне омладине Југославије, у даљем свом раду, почев од III конгреса, још више ће повећати напоре на што бољем стручном усавршавању. Она ће на тај начин испунити основни задатак. Продубљиваће своју повезаност са радничком и сељачком омладином, сједињујући своја настојања са настојањима и залагањима радничке и сељачке омладине на изградњи срећне будућности наше отаџбине. То ће бити и смер обавеза које ће наши делегати дати на III конгресу.

ИЗБОР ДЕЛЕГАТА

Пошто од присутних није било неких нарочитих примедби које би делегати имали да изнесу на Конгресу, кандидациони одбор је предложио делегате за Конгрес. Уз опште одобравање, за III конгрес омладине Југославије изабрани су као делегати Београдског универзитета:

1. Вјера Ковачевић, ст. филозофије, претседник Универзитетског одбора НСО-а;
2. Брана Јанковић, ст. медицине, секретар Универзитетског одбора НСО-а;
3. Алија Крпо, ст. медицине, члан секретаријата Универзитетског одбора НСО-а;
4. Зорица Приклмајер, ст. права, секретар НСО-а Правног факултета и
5. Предоје Зубовић, ст. технике, члан Културног одељења Универзитетског одбора НСО-а.

ИСПРАВКА

У прошлом броју листа у чланку „Наша менза“ омашком је штампано: „Од те суме на расход иде 3,630.631 динара, а зарада је 4,065.588 динара, а треба да стоји: „Од те суме на расходе иде 3,630.631 динара, а приматак је 4,065.588 динара.“

Уредништво

Делегати НСО-а за III конгрес (с лева на десно): Предоје Зубовић, Зорица Приклмајер, Алија Крпо, Вјера Ковачевић и Брана Јанковић

друг Алија Крпо, члан секретаријата Универзитетског одбора НСО-а, поднео је реферат о задацима наших делегата на III омладинском конгресу.

Он је најпре указао на велики значај овог Конгреса, изнео дневни ред и проблеме који ће се на њему расправљати и подвукао значај који ће за студенте имати рад комисије бр. 5, пошто ће ова у заједници са студентским делегатима претресати питање како УСАОЈ може најбоље да помогне раду на Универзитету. Затим је говорио о општим програмским начелима статута Народне омладине и о задацима који су у вези са њиховим остваривањем стоје пред НСО омладином; о помоћи коју НСО нашег Универзитета треба да пружи омладини других народа у њиховој борби против фашистичких и профашистичких режима; о успостављању приснијих веза са свим студентским демократским организацијама, о учешћу НСО-а у раду међународне студентске организације.

РАД НСО-а НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Осврнувши се на рад по факултетима, друг Крпо је рекао: „Народна студентска омладина је свесна да улогу народне интелигенције може да одигра једино ако буде стално радила на стручном усавршавању својих чланова. Зато је оно у нашем такмичењу и заузело прво место, и данашњи студенти су по учењу много испред предратних. Брига за васпитање студената је једна од највећих брига организације. Наше уметничке екипе су почеле да раде, масовни хор иступа са успехом, читалачке групе и дебатни клубови отварају студентима нове видике, упознају их са правом науком. Али, на том пољу нисмо довољно учинили. Још наши дебатни клубови нису постигли онај циљ који им је намењен, јер је у њима окупљен релативно мали број студената. Још и данас има приличан број студената васпитаних у буржоаском духу који искривљују науку.“

Народна студентска омладина се бори против свих остатака фашизма. Она из своје средине искључује све оне који су противнародним радом за време окупације покушали да упрљају студентско име. Чланом НСО-а може бити свако ко признаје и спроводи у дело статут НО, ради у једној од масовних организација и редовно плаћа члански улог, али ту морам да укажем на пропуст. Ми смо окупили око 90% студената; већину од њих можемо покренути у разним акцијама. Али, и поред то-

ге организације, нарочито омладинске, које су учествовале заједно са нама у сабирној акцији.

ЗАДАЦИ ДЕЛЕГАТА НА КОНГРЕСУ

Пошто је у даљем излагању изнео конкретне резултате постигнуте у такмичењу, друг Алија Крпо је ставио примедбу по питању чланства које предвиђа статут. Ако би се тачка 20 усвојила као што је предвиђено, многи студенти би били ванредни чланови само са саветодавним гласом. Стога је потребно да делегати траже да се ова реченица измени и да гласи: „Ванредним члановима се сматрају они који имају преко 25 година, а од овога се изузимају студенти до завршетка студија.“

„Посебну пажњу делегати треба да обрате питању „Како На-

Академија студената поводом Међународног дана за помоћ Шпанији

Уочи шпанског републиканског празника прослављен је на Београдском универзитету Међународни студентски дан за помоћ Шпанији. Тим поводом НСО Београдског универзитета приредио је на Правном факултету свечану академију којој су присуствовали генерал шпанске републиканске војске Кордоне, учесници шпанског грађанског рата другови Вељко Влаховић, генерал-мајор др. Гојко Николић, пуковник др. Бура Мештровић, делегат Централног одбора УСАОЈ-а, генерал-мајор Никица Кнежевић и велики број професора и студената нашег Универзитета.

Пошто је академски хор отпевао шпанску републиканску химну, госте је, у име студената, поздравио члан секретаријата НСО-а друг Мика Павловић, студент медицине. Професор Београдског универзитета др Радивоје Увалић говорио је о борби шпанског народа и истакао да Франков режим претставља сталну опасност за мир и значајан потстицај за активизирање фашистичких агената у целом свету.

Данас се шпански народ опет бори. Франков режим штите преко 50.000 фашистичких ратних злочинаца који су нашли уточиште у тој последњој јазбини злочина. Крајње је време да се пружи помоћ јуначком шпанском народу који већ десет година води огорчену борбу против фашизма.

— Наш Универзитет, рекао је др Увалић на крају свога предавања, подиже свој глас против терора у Шпанији, апелујући на све слободољубиве народе света да учине крај фашистичкој провокацији на Пиринејском полуострву.

Крај предавања студенти су одушевљено поздравили кличањем борби шпанског народа и јуначкој шпанској омладини. После репитације „Ируна“ од Чедо Миндеровића прочитан је одломак из књиге „Шпанија између смрти и рађања“ од Бијаљи-Мерина, а затим је хор студената Београдског универзитета отпевао једну борбену шпанску песму. На крају је са академије упућено писмо шпанским републиканским студентима у Француској.

Драги другови,

Са прославе међународног студентског дана за помоћ Шпанији, ми вам упућујемо пламене братске поздраве уверени у вашу скору победу и потпуно ослобођење од фашистичке тираније ратног злочинца Франка.

Будите сигурни да студенти Београдског универзитета гаје према вама искрено пријатељство и другарство које се искрено и испробало у ватри борбе против заједничког непријатеља.

Смрт фашизму — слобода народу! НСО Београдског универзитета

ДНЕВНИ РЕД III КОНГРЕСА НАРОДНЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

I ДЕО

1. Отварање Конгреса;
2. Избор почасног и радног претседништва;
3. Бирање верификационог одбора и записничара;
4. Поздравни;

II ДЕО

5. Извештај верификационог одбора;
6. Бирање одбора за редакцију Статута Народне омладине Југославије и прегледање правилника;
7. Реферат о учешћу и задацима УСАОЈ-а у изградњи Федеративне народне републике Југославије;
8. Реферат о васпитном раду УСАОЈ-а;
9. Утврђивање комисија за разраду реферата;

III ДЕО

10. Рад комисија;

IV ДЕО

11. Бирање кандидационог одбора;
12. Извештај комисије бр. 1 и дискусија;
13. Извештај комисије бр. 2 и дискусија;
14. Извештај комисија бр. 4, бр. 5, бр. 6 и дискусија;
15. Извештај комисије бр. 7 и дискусија;
16. Извештај одбора за релакцију Статута и комисије за рад са пионирима — дискусија и доношење Статута Народне омладине Југославије;
17. Извештај о раду Централног одбора УСАОЈ-а од II до III конгреса и дискусија;
18. Бирање Централног већа Народне омладине Југославије;
19. Извештај одбора за додељивање награда, дискусија и додељивање награда;
20. Доношење прогласа и резолуције.

8 март 1946 год.

СЕКРЕТАРИЈАТ

ЦЕНТРАЛНОГ ОДБОРА УСАОЈ-а

Пођимо сви на изградњу »Омладинске пруге«

Првога маја о. г. почињу радови на изградњи „Омладинске пруге“. Њена изградња биће од великог привредног значаја за нашу земљу. Велике наслага угља у басену Бановићи, које су досада лежале неискоришћене, постаће извор снабдевања нашој индустрији и саобраћају, а огромне резерве шума на подручју Дрињаче олакшаће питање отгрева великом делу нашег становништва. Поред тога ова привредна артерија у мноштво ће растерети једну од најоптерећенијих пруга Брод—Сарајево. Корист од њене изградње утолико је већа што пада у периоду обнове наше земље.

Наша држава имала је у виду изградњу ове пруге, али због финансијских разлога то се питање хтело одложити да није наш Централни одбор УСАОЈ-а преузео на себе њену изградњу. У радовима на прузи учествоваће омладина из читаве наше државе. Тамо ће се још једанпут показати њена стваралачка снага и спремност да све да од себе када су у питању интереси народа.

Почетак рада на прузи пада уочи самог Конгреса омладине Југославије. 12.000 омладинаца и омладинки из свих крајева наше државе на свечан ће начин отворити радове на изградњи овог великог дела, што ће уједно бити лепа претконгресна смотра њеног стваралаштва и јединства.

Омладина се поноси тиме што је у току народноослободилачког рата поднела скоро највећи терет борбе на својим лењима, а њен се понос данас удвостручује, јер зна да ће и у периоду обнове поднети највећи део терета. У току овога рата из редова омладине изишао је велики број хероја ослободилачке борбе, а сада у периоду обнове из дана у дан расте број хероја рада, ударника, градитеља наше нове земље. У овом периоду обнове врхунац напора и рада наше омладине биће величанствено дело за чије се радове припремамо — наша „Омладинска пруга“.

Поред привредних користи које ће од пруге имати наш народ, омладина као део народа имаће још и посебних користи. Рад на изградњи пруге биће прва масовна општеомладинска акција у периоду мира, у којој ће се наша омладина оспособити да и убудуће настави са решавањем овако крупних задатака, да и убудуће предузима изградњу овако грандиозних дела. Не само то него и још многа корисна искуства колективног масовног рада, које ће се стећи на прузи, а које ће учесници на њеној изградњи пренети на омладину свих наших земаља, олакшаће и убрзаће радове на обнови наше државе. Да не говоримо о томе како ће нам досадашње искуство у раду, у периоду обнове од ослобођења до данас, користити за повећање норме и продуктивности рада на прузи. „Омладинска

пруга“ ће бити, даље, школа из које ће изаћи нови кадар омладинских руководиоца, организатора оваквих и сличних акција, ударника, нових градитеља наше државе. Културно-просветни рад, који ће се организовати на прузи, научиће омладину да кроз песму и младалачко расположење решава овако крупне задатке.

Ова акција ће развити љубав међу омладином, продубити чврсто јединство створено у току рата, развити љубав према колективном раду, развити такмичење и од њега створити нов систем рада.

Радне бригаде Народне студентске омладине полазе на пругу од 15 јула до 1 августа, тј. после јулских испита. Пошто бригаде треба да броје од 200 до 250 студената то ће скоро сви већи факултети имати своју бригаду а неки можда

нашој друштвеној и државној стварности. Куд ће лепша пракса за студенте технике него што је рад на прузи!

На прузи ће радне бригаде остати месец и по дана. Радно време ће бити 6 сати. Остали део времена ће се посветити културно-просветном раду, предвојничкој обуци, предавањима, стручном раду итд. Као што видимо, на прузи ће бити времена и за учење. Нашим курсевима које ћемо тамо образовати помоћи ће наши професори и асистенти, од којих је приличан број изразио жељу да пође са нама. Дакле, наш стручни рад неће бити занемарен захваљујући помоћи коју ћемо добити од њих.

Учествоваће НСО-а у овој великој акцији доказ је нашег чврстог јединства са радничком и сељачком омладином. То јединство

и две. Мислимо да неће бити ниједног народног студента који се неће јавити у радне бригаде, јер тиме испуњава обавезе дате на I конференцији НСО-а, и оправдава наде које наш народ има у своју младу народну интелигенцију. Упис у бригаде треба да буде завршен до поласка наше делегације на Конгрес, како би она на Конгресу располагала и са тим податком. У припремама које вршимо за полазак на „Омладинску пругу“ не треба губити из вида један од наших најважнијих задатака — питање полагања испита у јулу. Овај период до поласка на пругу треба искористити: узети књигу и учити, јер тиме извршавамо два задатка — бићемо добри ђаци и добри градитељи на обнови.

Питање праксе, која је обавезна за студенте појединих факултета, мислимо да решимо на тај начин, а с тим су се сложили и наши професори, што ћемо је прилагодити

ће се продубити заједничким знојем на изградњи ове пруге, као што се стварало заједничком крвљу у борби за слободу. Да не говоримо о томе какву ће корист наша радничка и сељачка омладина имати од предавања и културно-просветног рада наших студената. Наше радне бригаде треба да буду пример, како по резултатима нашег практичног, физичког рада тако и сваког другог који се на прузи буде предузимао, јер ће лични пример како треба радити и учити бити најбоља агитација.

Сваки наш студент треба да се поноси тиме што ће учествовати на изградњи пруге, јер тиме показује љубав према народу, према тековинама народно-ослободилачке борбе и жељу да се од наше земље створи срећна домовина за све наше народе.

Испуњавајући све ове задатке, доказаћемо да са правом носимо назив народни.

Грађевинци на практичним вежбама у Раљи

46 студената II године грађевинског отсека врше практичне вежбе из геодезије на терену код Раље. Нивелсање терена, одређивање висинских разлика, мерење углова, детаљне и генералне операције. На том терену се четири године није радило. Тригонометријска мрежа је оштећена. Многи кочићи су извађени, а неки по метар и по у земљу побијени. Па ипак, практичне вежбе, захваљујући упорном и прековременом раду, биће завршене за 11 дана. Пре рата за тај посао требало је најмање 15 дана.

Ма да су на терену од 6 до 18 часова, студенти ипак налазе времена за продубљивање односа са мештанима, за помагање при раду УСАОС-а. При посети усмених новина омладине Раље поздравила је студенте. Како су усмене новине одржане о годишњици шпанске револуције, то је друг Ферид Чимић у име студената говорио о Шпанији, Франковом режиму и о потреби ефикасне помоћи шпанском народу.

У сагласности са среским УСАОС-ом створен је план по коме грађевинци треба да одрже у Раљи, у фабрици цемента и околним селима низ предавања о значају просвећивања села. Такво једно предавање већ је одржано у Парцанима. Предавање је изазвало велико интересовање и било је одлично посећено. По одржаном предавању отворена је дискусија по теми и по свим питањима која су мештани интересовала. У дискусији је учествовала нарочито омладина. Њу је интересовала и „Омладинска пруга“, хватање Драже, аграрна реформа и спољнополитичка ситуација.

Студенти су у селу примљени лепо. Сељаци им у свему излазе у сусрет. Присни су и приступачни. „Осећа се, кажу, велика промена између прошлих и ових генерација студената. Ови су озбиљнији, ауторитативнији, пословнији“.

М. Б. ст. технике

АЛИ ИПАК, ЈА САМ СРЕЂАН ШТО САМ ИМАО ТАКВОГ СИНА...

У оквиру прославе Светске омладинске недеље студенти медицине IV године написали су писмо родитељима свога друга Блажа Орландића, који је погинуо у НОБ. Доносимо одговор на то писмо: Сеоца, 4 IV 1946

Драги синци,

Пре неколико дана добио сам од вас неколико ријечи о прослави омладинске недеље коју прославља сва демократска омладина свијета.

Јако ме је утјешило то што се сјехате мога сина, којег данас нема више. Дај боже да ми ви будете сви здрави и да вам пође за руком рад на обнови наше земље. Али ипак, ја сам срећан што сам имао таквог сина кога његови другови неће заборавити. Ми, његов отац и мајка осакаћени обоје у окупаторским логорима верујемо да нас другови покојног Блажа неће заборавити.

Желим вам сваку срећу и напредак на обнови наше нападене земље. Све вас небројено пута поздравља, стари

Јоша Орландић

Студентска омладина у Ужицу

Удружење студената у Ужицу окупало је око себе сву напредну студентску омладину. У њему се налазе другови који нису могли отићи да посећују Факултет, а то су већином студенти права и ЕКВШ. Готово сви су запослени у државном апарату. Иако запослени, учествују активно у претконгресном такмичењу на обнови свога града, упоредо са осталом омладином, и поред тога што учествују у првомајском такмичењу у својим подружницама. Студентска омладина Ужица учествовала је на шумљавању околине града и учествоваје на изградњи физкултурног стадиона, где је студентска омладина почела прва да ради. Досада је у оквиру претконгресног такмичења студентска омладина Ужица дала 400 радних часова, а у оквиру првомајског (у подружницама) 1.285 радних часова.

На културно-просветном пољу студентска омладина у Ужицу дала је два књижевна вечера, 1 усмене новине, издала 7 бројева зидних новина, спремила 5 научних предавања за сеоску и радничку омладину и створила две читалачке групе. Одржава редовно своје конференције, на којима се решавају студентска питања и претресају разне теме.

Саво Брковић, ст. права

НАШИ РЕЗУЛТАТИ

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД РЕЗУЛТАТА ПРВОМАЈСКОГ ТАКМИЧЕЊА

ОД 15 МАРТА ДО 25 АПРИЛА, У ОКВИРУ ПРВОМАЈСКОГ ТАКМИЧЕЊА, НАРОДНА СТУДЕНТСКА ОМЛАДИНА ЈЕ ПОСТИГЛА СЛЕДЕЋЕ РЕЗУЛТАТЕ:

Обухваћено такмичењем студената	5.972
Организовано кружока за учење	794
„ „ студената у кружоцима за учење	4.779
Дипломирало студената, тј. готових стручњака	27
Полагало испите студената	4.591
Положило испите	4.199
Пало на испитима	392
Одустало од испита	488
Постигнуто средња оцена успеха на испитима	7.42
Одржава се ванредних курсева и семинара	90
На овим курсевима учествује студената	1.083
Одржано ванредних стручних предавања	23
Издано уџбеника	19
Одржано приредби на факултетима	14
„ „ за јавност	2
„ „ за радничку и сељачку омладину	3
„ „ предавања за „ „ „ „	7
Сакупљено књига за „ „ „ „	3.491
Одржано састанака дебатних клубова	23
Присуствовало састанцима дебатних клубова студената	3.430
Организовано читалачких група	62
Одржано састанака читалачких група	92
Обухваћено у читалачким групама студената	1.069
Издано централних зидних новина на факултетима	41
У физкултури обухваћено студената	1.420
Одржано физкултурних приредби	21
Учествовало у „Пролећном крос-у“ студената	1.711
Обухваћено у радним јединицама студената	4.595
Учествовало у раду радних јединица студената	2.920
Дано радних часова на обнови путем радних јединица	27.300

НАЈБОЉИ УСПЕХ У ТАКМИЧЕЊУ ПОСТИГЛИ СУ МЕДИЦИНСКИ, ТЕХНИЧКИ И ПОЉОПРИВРЕДНО-ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ.

Секретар Европског фонда за помоћ студентима у Београду

У Београду се налази Швајцарац г. Хорнгаше, секретар „Европског фонда за помоћ студентима“. Он је присуствовао у Прагу састанку Припремног комитета за Светски конгрес студената и отуда дошао у нашу земљу као претставник своје организације, која жели да укаже помоћ нашим студентима.

После посете Медицинском и Техничком факултету нашег Универзитета, упознао је председника ЦО УСАОЈ-а друга Славка Комара са циљем своје посете Југославији. У току рата ова организација је давала помоћ студентима-избеглицима из свих окупираних земаља, а после рата њен циљ је помоћ студентима земаља ратом оштећених. Г. Хорнгаше је нагласио да је потребно указати највећу помоћ студентима Југославије и Пољске и да ће организација „Европског фонда за помоћ студентима“ према својим могућностима учинити све за организовање слања књига, инструмената, хране и других потреба нашим студентима.

НСО шаље дневно 200 примерака „Борбе“ за „Омладинску пругу“

У оквиру припрема које врши Уједињени савез омладине Србије за радове на Омладинској прузи Брчко — Бановићи, Централни одбор УСАОЈ-а је организовао редовно слање 600 примерака листа „Борбе“.

Одбор Народне студентске омладине Београдског универзитета примио је на себе да од укупног броја шаље 200 примерака.

Студенти тиме показују настојања да што више допринесу потпуној организацији припрема за велике претстојеће радове омладине целе Југославије. Б.

Подизањем „Омладинске пруге“ допринећемо изградњи наше земље.

Састанак професора и студената ЕКВШ

На иницијативу студената ЕКВШ је одржан састанак професора и студентске делегације наше школе. Професори и студенти су прегледали разна питања у вези са школом. Једно од првих питања о коме је расправљано јесте прелаз наше школе у састав Универзитета — или стварање Економско-комерцијалног факултета као самосталне јединице, присно повезане са Универзитетом. Коначну одлуку по овом питању треба да донесе Министарство просвете, коме би једна делегација састављена од студената и професора наше школе предала молбу у том смислу.

У вези са преласком школе у састав Универзитета нужно се намеће и питање стварања нове уредбе. Уредба која и данас важи створена је пре рата углавном по угледу на уредбе сличних школа у капиталистичким земаљама. Приликом стварања нове уредбе главна пажња ће се посветити предлози-

Радити на „Омладинској прузи“ је част сваког члана НСО-а!

ма и жељама студената. Нови наставни програм који се израђује по сугестијама једног совјетског научника биће предат Министарству просвете на одобрење.

На овом састанку је нарочита пажња посвећена питању сарадње студената и професора. Досада, константовано је на састанку, те сарадње није било у довољној мери. Професори ће убудуће пружити пуну помоћ студентима око савлађивања градива ван школе. Они ће присуствовати састанцима руководиоца кружока као и часовима колективног учења. Професори ће убудуће после сваког испита продискутовати са студентима о недостацима који се у раду појаве. На тај начин ће се правилније одредити правац рада студената.

Овај састанак професора и студената је врло важан за даљи развитац наше школе. Студенти су на њему још једанпут дали доказ зрелог настојања за усклађивање школе са новим приликама у земљи.

Бранислав Делијанис, студент ЕКВШ

О ЛЕЊИНУ

Поводом 21. априла, дана рођења В. И. Лењина, доносимо изводе из књиге Ј. В. Стаљина „О Лењину“.

Геније револуције

Лењин је био рођен за револуцију. Он је био заиста геније револуционарних експлозија и највећи мајстор револуционарног руковођења. Никада се он није осећао тако слободан и радостан као у епоси револуционарних потреса. Ја тиме нипошто нећу да кажем да је Лењин подједнако одобравао сваки револуционарни покрет или да је увек и под свим условима био за револуционарне експлозије. Никако. Ја тиме хоћу само да ка-

рактеристичних чињеница, које истичу ту Лењинову особину.

Прва чињеница. Период пред Октобарском револуцијом, када су милиони радника, сељака и војника, натерани кризом у позадини и на фронту, захтевали мир и слободу; када су генералитет и буржоазија припремали војну диктатуру у циљу „рата до краја“; када је читаво тако звано „јавно мњење“, када су све тако зване „социјалистичке партије“ биле против бољшевика, третирајући их као „немачке шпијуне“; када је Керенски покушавао да партију бољшевика отера у илегалност — и делимично већ успео да је оте-

Запада, да ће устанак у Русији претворити империјалистички рат у грађански рат, да ће устанак дати Републику Совјета, да ће Република Совјета послужити као ослонац револуционарног покрета у целом свету.

Познато је да се ово Лењиново револуционарно предвиђање доцније обистинило с невиђеном тачношћу.

Друга чињеница. Први дани после Октобарске револуције, када је Совјет народних комесара покушавао да примора бунтовног генерала, главног команданта Духоњина, да прекине ратне операције и да отпочне преговоре о примирју с Немцима. Сећам се како смо Лењин, Криленко (будући главни командант) и ја отишли у Главни штаб у Петрограду да преко директне везе преговарамо с Духоњиним. Тренутак је био страхан. Духоњин и Главни стан категорички су одбили да изврше наређење Совнаркома. Командно особље војске налазило се потпуно у рукама Главног стана. Што се тиче војника, није се знало шта ће рећи војска од 12 милиона, потчињена такозваним армиским организацијама, расположеним против совјетске власти. У самом Петрограду, као што је познато, сазревао је тада устанак јункера. Осим тога, Керенски је ишао с војском на Петроград. Сећам се како се после извесне паузе Лењиново лице озарило неком необичном светлошћу. Видело се да је он већ донео одлуку. „Хајдемо у ради станицу, — рекао је Лењин, — она ће нам корисно послужити: ми ћемо специјалном заповешћу сменили генерала Духоњина, поставити на његово место за главног команданта друга Криленка и позвати војнике, облазећи командно особље, да опколе генерале, обуставе ратне операције, да се повежу с аустро-немачким војницима и узму ствар мира у своје сопствене руке.“

То је био „скок у неизвесност“. Али се Лењин није бојао тога „скока“, напротив, он му је ишао у сусрет, јер је знао да војска хоће мир и да ће извојевати мир, чистећи на путу ка миру све могуће препреке, јер је знао да таква начин успостављања мира неће бити без утицаја на аустро-немачке војнике, да ће изазвати тежњу за миром на свим фронтима без изузетка.

Познато је да се ово Лењиново револуционарно предвиђање доцније такође савршено тачно обистинило.

Генијална проицијивост, способност да брзо схвати и сгустити унутрашњи смисао претстојећих догађаја — то је она Лењинова особина која му је помагала да одређује правилну стратегију и јасну линију држања на закретним револуционарних покрета.

ПРВИ РЕЗУЛТАТИ ПОСТИГНУТИ У ШИРЕЊУ ПИСМЕНОСТИ

Свечаном приредбом на Коларчевом универзитету завршена је зимска кампања на ширењу писмености у Србији. На овој приредби говорио је друг Чедо Миндеровић, књижевник.

Наше народне власти придавале су велики значај акцији за сузбијање неписмености. На томе пољу постигнута су видни резултати. Такође, не треба заборавити да су још од самог почетка народноослободилачке борбе, од јесени 1941 године политички комесари партизан-

да на 350 течајева које су водили 280 учитеља, 25 професора, и 15 активиста Фронта, на нижем анафабетском течају радило се са 5.000 одраслих неписмених, а на вишем, просветном, на коме се добијају основна знања из историје, географије и других наука, са 190 слушалаца. Овај проблем у самом Београду, који има преко 6.000 неписмених, биће решен до августа ове године, а затим ће радници на овом пољу моћи да посвете пуну пажњу просветним течајевима. Не треба

Демобилисане омладинке на анафабетском течају

ских одреда морали да се брину о неписменим борцима и да дају извештај о томе шта су предузели да се њихов број што више смањи. И не само у борбеним редовима него и међу народом ширли су наши борци просвету, а у оно време пољених и порушених школа партизански логори претстављали су једина жаришта културе. Борба против неписмености вођена је упорно и неуморно и није фраза кад се каже да су се наши борци служили наизменично пушком и књигом. После четири године најтежих напора, који су омогућили да данас у слободној отаџбини акција за описмењавање узма најшире размере, постигнути резултати говоре о успешном залагању наших учитеља и активиста Народног фронта. Под руководством отсека за народно просвећивање ИНО Београ-

заборавити на објективне тешкоће, које нису биле мале (као недостатак просторија и учила, хладноћа, заузетост одраслих неписмених, а понекад и њихова конзервативност) које је требало савладати да би се постигли овакви резултати.

Најбољи активисти на овом раду, награђени су, а сви они који им дугују за своје новостечено знање најречитија су им похвала.

Ова акција није завршена и било би пожељно да се што више способних заложу на овом племенитом послу. И међу нама студентима има другова који нису исувише заузети, те би могли много користити на уклањању неписмености у нашем народу. Јер докле год буде неписмених неће бити могућно да култура и просвета постану општа народна својина.

К. А. ст. филозофије

Књижевни конкурс

Културно-просветни одбор Правног факултета расписао је 9. априла т. г. књижевни конкурс поводом III оmlадинског конгреса.

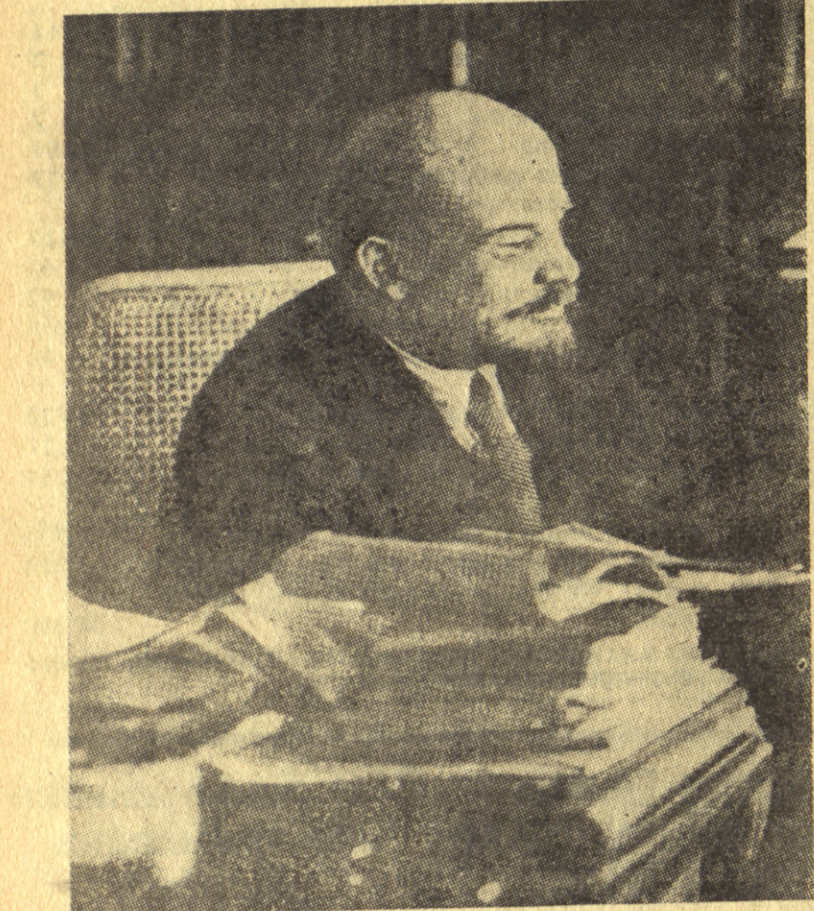
1. за оmlадинску песму
 2. за аmlадник из студентског живота
 3. за приповетку или новелу
- Конкурсанти могу редовни и ванредни слушаоци правног факултета.
- Најбољи радови по свакој тачци наградиће се са по хиљаду динара. Радове ће оцењивати жири који ће изабрати Културно-просветни одбор. Радове треба предавати у затвореним конвертима адресованим на Културно-просветни одбор Правног факултета у Београду, закључао до 9. V 1946 г., до почетка III оmlадинског конгреса.

са. Културно-просветни одбор задржава право да радовима може располагати.

Културно-просветни одбор Правног факултета

НОВА ИЗДАЊА „ПРОСВЕТЕ“

А. Алексопуло: Основи учења о еволуцији	26
Мил. Тасић: Виша математика	120
Видоје Веселиновић: Трговачка рачуница	60
Бихали-Мерин: Шпанија између смрти и рађања	80
Бранко Ђошић: Изабране приповетке	50
Иван Цанкар: Слуга Јернеј његово право	8
Ивањ Тургењев: Малинова вода	3
Анатол Франс: На прагу новог доба	3

Лењин у својој радној соби

жем да се Лењинова генијална проицијивост никада није тако потпуно и јасно манифестовала као у време револуционарних експлозија. У данима револуционарних преокрета он се буквално расцветаво, постајао видовит, предвиђао покрете класа и сваки вероватни циклус револуције, видећи их као на длану. У нашим партиским круговима не говори се узалуд да „Илић уме пливати у таласима револуције као риба у води“.

Отуда „запањујућа“ јасноћа Лењинових тактичких парола и „вртоглава“ смелост Лењинових револуционарних замисли. Сећам се нарочито двеју карак-

ра; када су још увек моћне дисциплиноване армије аустро-немачке коалиције стајале против наших заморених армија, које су се распадале, а западноевропски „социјалисти“ и даље успешно остајали у блоку са својим владама у интересу „рата до пуне победе“.

Шта је значило дићи устанак у таквом моменту? Дићи устанак у таквој ситуацији — значи ставити све на карту. Али се Лењин није бојао да ризикује, јер је знао, јер је видео својим видовитим очима да је устанак неизбежан, да ће устанак победити, да ће устанак у Русији припремити крај империјалистичког рата, да ће устанак у Русији усталасати измучене масе

Опарин полази од објективних, научно проверених поставки. Живот је, пре свега природна појава, материјална по својој природи као и све друге појаве материјалног света. За његово тумачење није потребан никакав духовни, нематеријални принцип. Али је живот у исти мах најсложенија појава у природи, која се не може објаснити само на основ физичко-хемијских законитости што владају у неорганској природи. Живот претставља посебан облик постојања материје организоване на одређен начин, и он се може само историски тумачити. Живот није вечан, као што ниједан други облик постојања материје није вечан; он није могао ни изненада постати благодарећи „срећном“ случају, јер тако сложено организована материја као што је жива материја не може постати случајно, него се морала јавити као резултат дугог и постепеног развоја. Живот је уствари настао као нови квалитет материје у процесу њеног историског развоја, као одређена етапа еволуције материје, као резултат дугог преобраћаја материје. Овакво еволуционастичко схватање природе живота једино одговара научно утврђеним чињеницама, оно једино може послужити, као поуздана основа за решавање проблема порекла живота. То схватање, чији је творца у биологији био Дарвин, омогућило је да се објасни слика органског света на земљи. Дарвин је објаснио развој живог света, али није дао одговор на питање самог порекла живота. Међутим, само је на основу законитости еволуције органског света, коју је он утврдио, могућно правилно схватити

процес еволуције материје, која је довела до постанка живота на Земљи.

Да би се схватио процес постанка живота, потребно је пре свега испитати историју елемената који граде материјалну основу живота. Међу тим елементима угљенику припада нарочито место. Без угљеника, који чини основу свих органских материја што улазе у састав живог бића, нема живота. Отуда је неопходно изучити историју угљеника, историју свих преобраћаја које је тај елемент претрпео још много раније но што се живот јавио на нашој земљи.

Спектроскопска анализа открива да је угљеник веома распрострањен у васиони. Али је његов облик постојања различит на појединим небеским телима, која се налазе на различитим ступњевима развоја. Могућно је, испитујући поједина небеска тела, утврдити главне етапе историје угљеника и главне облике његовог постојања у васиони који су претходили појави живота, претходили и појави наше планете.

У атмосфери најтоплијих звезда, које претстављају ране ступњеве развоја небеских тела, угљеник се налази у облику слободних, раздвојених атома. То је први и најранији облик његовог постојања; ту још нема хемијских једињења; још нема хемијских молекула који претстављају различит облик постојања материје. Значајна особина угљеника која објашњава сву његову доцнију историју лежи у његовој способности ка асоцирању, спајању атома, ка образовању сложених хемијских молекула. Већ на нашем Сунцу, на огромним температурама које тамо владају, из-

вршио се прелаз угљеника из једног облика постојања у други. Он је тамо претстављен делимично у облику хемијских једињења, такозваних угљоводоника и карбона. У једињењима угљоводоника и карбида (једињење угљеника с металима) угљеник се сусреће и на охлађеним небеским телима, планетама и метеоритима.

И на нашој земљи, која је постала од сунчеве атмосфере, угљеник се најпре морао јавити у облику једињења карбида и угљоводоника. Још у време кад се земља налазила у ужаленом стању из угљеникових једињења карбида постали су угљоводоници под дејством прегрејане водене паре, која се тада налазила у земљиној атмосфери. Угљоводоници су прва органска једињења настала на земљи још давно пре појаве живота на земљи. Та једињења која свако познаје, јер чине саставни део нафте, располажу огромним хемијским могућностима; угљоводоници се нарочито лако једине с водом, дајући разнолика проста органска једињења. Када се образовао први океан на Земљи та су се једињења растворила у води и ступала међу собом у разнолика хемијска међудејства, дајући све сложенија једињења, да би најзад створила и она сложена, високомолекуларна једињења која зовемо беланчевинама и која претстављају основу живе материје. Појава беланчевина претставља важан ступањ у еволуцији материје на путу ка животу. Појава беланчевине као новог облика постојања материје, још није значајна појава живота. Али у изузетним хемијским способностима којима располажу беланчевине лежала је мо-

Д-р СИНИША СТАНКОВИЋ

ПРОБЛЕМ ПОРЕКЛА ЖИВОТА У СВЕТЛОСТИ СОВЈЕТСКЕ НАУКЕ

Ових дана изишао је из штампе превод популарног издања једне од најзанимљивијих научних студија објављених у Совјетском Савезу, књиге о „Пореклу живота“ од А. Опарина, члана Совјетске академије наука. Објављена још пре рата и у Америци, ова књига је изазвала најшире интересовање у научним круговима, не само по значају резултата и по ширини и оригиналности мисли него исто тако и по исправно постављеној проблематици и по строго научној методи обраде питања која долазе у ред најкрупнијих и најсложенијих у природним наукама. Дело А. Опарина је једна од најлепших илустрација дијалектичке методе, која данас доминира у совјетској науци и која је један од основних чинилаца снажног и незадржаног научног развоја у великој совјетској земљи. Ако је Опарину пошло за руком да у својој књизи за први пут обележи сасвим поуздане путеве који воде коначном решењу проблема порекла живота, разлог лежи пре свега у последној примени дијалектичке методе на једну област испитивања у којој су досада добрим делом превладала фантастична или груба у прошлења појава. Обрнуто, резултати испитивања проблема порекла живота совјетског научника Опарина најлепша су потврда једне научне методе која једино одго-

вара правој суштини природних појава.

Опарин одбацује све досадашње теорије о пореклу живота које су постављане у току векова, у првом реду теорије о спонтаном самозачењу и о вечности живота, као ненаучне. Ниједна од тих теорија није могла да издржи објективну научну критику већ и због тога што није решавала само питање. Све су те теорије почивале на неисправним схватањима саме суштине живота. По једнима, живот је схватан као манифестација неког духовног, нематеријалног начела; отуда је он вечан, нема почетка, или ако постаје у једном тренутку, то бива под дејством духовног начела, које се усељава у безживотну неорганску материју и „одуховљује“ је на неки начин. По другима, живот је схватан механстички, својен на прсте законитости неорганске природе, и претставља случајну комбинацију материјалних честица, која се може спонтано јавити као резултат „срећног“ случаја; жива бића се могу спонтано зачети под одређеним физичким условима отприлике онако како се кристал ствара у матичном раствору. Између организма и механизма машине нема никакве начелне разлике; отуда се живот могао једном изненада појавити на земљи, спонтано зачети као резултат прсте игре физичких сила.

Сакупљајмо књиге за сељачке читаонице

Акцију за прикупљање књига за село, коју је повео Градски културни одбор кроз омладинске и друге организације у Београду, прихватило је и Културно одељење НСО-а.

Извесни факултети показали су више успеха и заложили су се више, те је квалитет и број књига бољи. Досада је сакупљено укупно 2996 књига и брошура у Културном одељењу НСО-а. Културни одбор НСО-а Техничког факултета предњачи, јер је предао 1000 књига, од којих је само незнатан број остао као некористан за село. На другом месту у овој акцији засада је Културни одбор НСО-а Медицинског факултета, који је предао 873 књига и брошура. Из овог броја извршено је већ пробирање. 3% књига су неактуелне, не одговарају самим потребама сеоског читаоца, те су одбачене. Понекад, при прегледу књига, добија се утисак да су извесни студенти ову акцију незрело схватили те су прилагали књиге које су хтели да уклоне из својих библиотека. На трећем месту је Пољопривредно-шумарски факултет са око 360 књига. Чланови НСО-а Пољопривредно-шумарског факултета показали су велику љубав и разумевање за ову акцију, водећи бригу да се заиста корисна књига упути сеоским читаоцима. Велики број брошура, упутстава из разних области агрономије много ће користити нашем селу. Неки факултети су показали слабији успех, чему сигурно није разлог неразумеваше студената већ слаба снажљивост чланова Културних одбора тих факултета. Тако је Правни факултет досада предао све-

га 190 књига, Фармацеутски 35, Музичка академија 42, Ветеринарски 82, Академија ликовних уметника није предала досада ниједну књигу. На четвртм месту су засада са истим бројем 207 Културни одбор Филозофског факултета и ЕКВШ.

Упоредо са овом акцијом по факултетима почело се са прикупљањем претплата на „Сељачку борбу“ за сељачке читаонице. У овоме засада предњачи Пољопривредно-шумарски факултет. И овој акцији чланови НСО-а пришли су са разумевањем и уверењем да су сеоске читаонице и библиотеке неопходне установе за просвећивање широких маса. Поједини факултети или године примише се патроната над извесним читаоцима, те ће их убудуће снабдевати књигама које буду излазиле.

Културно одељење сређује књиге и брошуре и ових дана упућује се прве пошиљке сеоским читаоцима са поздравном жељом да наше село осети да смо ми студенти заиста за културно-просветно уздизање нашег села.

С. Тузлић, ст. мед.

Предавања за средњошколску и радничку омладину

Предавачка секција Техничког факултета спрема низ предавања за радничку и сељачку омладину. Она се обавезала да у току такмичења одржи 100 предавања из области технике за средњошколску и радничку омладину. За средњошколску омладину се припремају предавања која имају за циљ да их упознају са тековинама технике — да међу њима популаризују технику као науку. Активни предавач спрема за средњошколце следећа предавања: „О студијама на Техничком факултету“, „О реактивним моторима“, затим низ предавања из области физике и математике. На жељу средњошколца припремају се предавања из области хемије.

За радничку омладину по фабрикама и занатским домовима припремају се популарна предавања: „О индустријализацији Југославије“, „Стахановски покрет“, „О гвозђу“, итд.

У току досадашњег такмичења одржано је 21 предавање: за радничку омладину 11, за средњошколце 10.

У раду ове секције се као највреднији истичу машинци, који су досада написали и одржали највећи број предавања.

Д. Петровић, ст. технике

У ПОГОРУ...

Алекс. Лакић, ст. Ак. лик. ум.

гућност даљег развика органске материје, која је нужно морала довести до појаве живих бића.

Даљи ступањ у развiku био је претстављен појавом издвојених, индивидуалних творевина које су се издвојиле из околне средине. Ми не познајемо ниједан организам који би био потпуно сливен са средином у којој живи. Првобитна органска материја растворена у водама првог океана морала се, дакле, концентрисати на одређеним тачкама простора, издвојити се из околне средине у облику индивидуалних система. То се стварно и десило, благодарећи новим околностима које су се јавиле упоредо са постанком сложених органских материја, нарочито беланчевина. Беланчевине не граде обичне растворе као што је на пример раствор шећера или соли. Њихови су раствори означени као колоидни, и у тим растворима постоји могућност да се беланчевине издвоје у облику индивидуалних творевина, такзваних коацерватних капљица или коацервата. И данашња жива протоплазма има коацерватну природу. Појава коацервата у водама првобитног океана значила је одлучујући корак на путу развика ка животу. То је био нови облик постојања материје, коју је нужно морао довести до појаве живота. Од тога тренутка, даља историја развика органске материје била је везана за индивидуалне системе, коацервате. Први коацервати још нису били живи, али су они већ претстављали један важан ступањ у организовању материје. Они су имали да пређу дуги пут развика да би по-

стали сложено организована бића обдарена животом. Што одликује живе организме, то није само одређена грађа него пре свега организација у времену. Организми су динамички системи, који се пре свега одликују сталном променом. Кроз њих стално струји материја и енергија, и у њима се одигравају по строго поступном реду сложени процеси биохемике изградње и распадања. Коацервати су могли достићи такав ступањ организације благодарећи једном новом фактору који се јавио упоредо са њиховим постанком. То је процес природног одабирања, који је омогућио да се за даљи развика одрже само они индивидуални системи, они коацервати који су се одликовали извесном динамичком постојаношћу. Код којих су процеси синтезе преовлађивали над процесима распадања. Под дејством природног одабирања, коацервати су у току развика стицали нове квалитете, изграђивали у себи хемике механизме који су обезбеђивали одређен ред и постојаност унутрашњих хемских процеса, одређену динамичку организацију. Са све већим компликовањем временске организације коацервата, са повећањем и сглашавањем брзина хемских реакција у њима, јављале су се нове, биолошке законитости којима су коацервати били потчињени. Најзад је такав развика довео до квалитативно новог ступња организације, довео до таквог облика постојања материје који је показивао све основне карактеристике живота. Из коацервата су постала најпростија жива бића, из којих се путем еволуције развио богат

и шаролики органски свет наше планете.

Оцртана еволуција материје, која је довела до постанка живота и коју Опарин прати на основу објективно утврђених научних чињеница, јасно показује да се живот морао нужно јавити у процесу историског развика, и да он претставља особену, веома сложenu форму организације материје, нови облик њеног постојања. Бесмислено је очекивати да би такав облик могао постати случајно, изненада, на основи простих физичко-хемских законитости. У еволуцији материје, смењивали су се облици постојања материје и јављале нове законитости, које су се надовезивале на старе законитости. Одређена грађа беланчевина, изузетна брзина и сагласност биохемских реакција, способност самообнављања и све друге карактеристичне особине живота јавиле су се као резултат биолошких законитости које су настале у току развика органске материје и чији се постанак може само дијалектички тумачити.

Дело совјетског научника Опарина отвара сасвим нове, али у исти мах и поуздане перспективе за коначно решење проблема суштине живота и његовог постанка. Пред науком стоји сада задатак да проучи сваки посебни ступањ историског развика материје, који је довео до појаве живота. То је дуг пут, али он сигурно води ка коначном решењу питања порекла живота. И, како то сам Опарин каже, „вештачка изградња, синтеза живота, претставља потпуно достижну, иако још удаљену етапу на томе путу“.

ДЕБАТНИ КЛУБОВИ

Правни факултет

Продекан Правног факултета др Јован Ђорђевић, одржао је на састанку Дебатног клуба Правног факултета предавање „О федерацијама“.

Пошто је у краћим цртама дао дефиницију појединих облика државног уређења грађанског друштва (конфедерација, федерација и унитарна држава) прешао је на излагање о америчкој, совјетској и нашој федерацији.

Предавач је изнео битне особине сваке од поменутих федерација, сличности и основне разлике, нагласивши да је совјетска федерација највиши тип федерације.

Дискусијом су подвучене још неке разлике грађанске и совјетске федерације и наглашен је историјски значај совјетске федерације.

Проблеми изградње нашег села

На састанку Дебатног клуба Техничког факултета одржао је г. проф. Бранко Којић предавање: „Проблеми изградње нашег села“, из кога доносимо главне моменте:

У Југославији није никад рађен општи попис сеоских зграда (изузев у Дринској бановини). Зато ми не знамо стварно стање сеоских зграда, њихову величину, намену, материјал од кога су грађене, старост и друге податке из којих би се добила слика о њиховом стању. Бројеви би били најбоља илустрација овога стања.

Али на основу многих директних посматрања, која се сва слажу, констатовано је да:

1. — сеоска кућа за становање је сувише мала и по површини и по кубатури за број чељади која у њој живи; познато је да се у нашем селу зими сви чланови породице скупају у једну собу и у њој бораве преко дана и спавају; ту у том простору су и стари млади, и здрави и болесни.

2. — сеоска кућа је грађена нехигијенски, недовољне висине, са малим прозорима, влажна врло често итд.

3. — у сеоској кући нема потребних уређаја који би учинили живот у њој удобним и хигијенским; — има још сувише отворених огњишта, земљаних подова, проблем сеоског нужника није решен итд.

Ово опште стање је негде горе негде је боље, али није нигде задовољавајуће. Новије зграде су боље, али је врло велики проценат старих.

Ово лоше стање опште у многим крајевима знатно је погоршано последицама рата. Окупатор је разарао за време рата читаве наше крајеве, палио и рушио села, куће, стаје.

Према званичним подацима Министарства грађевина у току рата је пропало више од 12% од укупног броја наших зграда за становање. А у том проценту највећи је удео сеоских кућа. (Даље цитат из „Технике“ 2, стр. 35).

Обнови пострадалих насеља приступило је одмах по ослобођењу. У прво време сва брига је била бачена на обезбеђења привременог „крова над главом“. Ту су главну улогу одиграле саме народне масе и локалне народне власти. Али у томе се није могло потпуно успети с обзиром на размере разарања. Има још много земуница, колиба и подрума у којима живе наши људи на селу.

Али и дефинитивна обнова има се што пре спровести. За њено извођење предузете су мере у свима крајевима. У Хрватској се у томе погледу најдаље одмакло, јер су ту читави крајеви били ослобођени још за време окупације. Тако се тамо већ данас извесна села изграђују на дефинитивној основи, по унапред простудираним и израђеним регулационим плановима и типовима сеоских зграда. Исти радови су у току и у Србији, Словенској и у другим републикама, тако да се овога лета и у њима приступи дефинитивној обнови у многим селима.

Дефинитивно обновљена села на новим основама и новим плановима послужиле нам као велики поука за даљи систематски рад на обнови наше сеоске архитектуре опште.

У нашем селу живи око две четвртине целокупног нашег становништва. У извесним републикама

овај проценат се пење на 85%.

Према испитивањима извесних економиста и бивше Народне банке, пољопривреда бивше Југославије — а ту пољопривреду огромним делом је носио на својим плећима наш сељак, — производила је око четири петине од укупног народног приноса у основним добрима, док је рударство и шумарство давало свега око 15%. И у производњи прераде село је учествовало са 25%.

Из ова два података види се колики је општи значај села за нашу целокупну народну заједницу.

Величина задатка која претстоји у општој обнови свеколике наше сеоске архитектуре је огромна, јер ће она претстављати прави преображај грађења на селу.

Многа наша насеља нису исправна. Проблем наших планинских разбијених насеља или полубијених претставља тежак и крупан задатак. Њих треба скупити, организовати, снабдеи добрим везама са главним саобраћајницама. Само тај посао захтева врло велика претходна испитивања и студије да би се дошло до исправних предлога за решење.

Тако велики задаци могу се решити само смишљеном организацијом и систематским спровођењем студија на најширој основи. Из тих разлога ће у предлог за нашу нову уредбу ући и специјалан промет на архитектонском отсеку. „Уређење села“, који ће кроз три семестра са по 8 часова недељно упућивати наше будуће архитекте у проблематику изградње нашег будућег села.

Сама изградња мораће се обавити уз пуну сарадњу великих народних маса а по принципу сталног грађења где се то буде могло. (На пр. кућа за почетника који почиње свој живот у новом дому не мора се одмах изградити у дефинитивној величини, већ поступно).

Насеља могу бити збијена или разбијена. За нас је једино исправно решење збијено насеље, јер се само у таквом насељу може обављати здрав друштвени, културни и привредни живот села.

Будуће сеоско насеље састојаће се из три главна дела:

1) блок становања, који ће груписати све куће за поједине сеоске породице са индивидуалним привредним зградама.

2) Административно-културни центар, који ће садржати све оне зграде јавног и друштвеног карактера које морају постојати у селу: школе, обданишта, амбуланте, просветно-културни дом, задружни дом, управна зграда, пошта итд.

3) Задружно привредни центар, у коме ће се груписати све оне зграде у којима ће поједине задруге развијати свој рад.

За сваки крај посебно, већ према локалним, природним, привредним и другим условима, имају се отворити одговарајући типови сеоских кућа са стајама и другим привредним уређајима. Уз те зграде иде и решење дворшта и окупница. Овај рад захтева озбиљне студије на самом месту и пуно познавање општих сеоских и пољопривредних услова као и локалних.

Спољна архитектура наших нових сеоских кућа није била на правој уметничкој висини. Она се сувише ослањала на јевтину градску архитектуру, која јој је импонувала, али која јој свакако не одговара. И ту претстоји задатак правилног постављања.

Литерарна секција омладинског друштва „ЛОЛА РИБАР“

Поред осталих секција (хор, фолклор, оркестар, драмска секција) омладинског друштва „Иво-Лолла Рибар“ основало је после прве годишње скупштине и Литерарну секцију.

Секција организује састанке на којима се читају оригинални радови, песме и проза, затим самостални радови, као на пр. критике, или радови из области теорије књижевности и уметности, који су потребни за уздизање и васпитање младог кадра песника и књижевника. О радовима се после читања дискутује, и васпитни значај састанака састоји се баш у том самосталном запажању, уочавању грешака као и добрих страна, које другови износе у току дискусије. Досада су одржана четири састанка.

Радове за које су се кроз дискусију сложили да могу да се штампају чланови секције после диску-

сије предлажу Одбору литерарне секције, који их прима и доставља редакцијима наших омладинских листова.

Удружење књижевника Србије обећало је своју помоћ секцији и на последњем састанку био је присутан друг Оскар Давичо.

За велики број другова студената по нашим факултетима који сами пишу и интересују се за писање, активно учествовање у раду Литерарне секције „Иве-Лолле Рибар“ било би од велике користи, јер би тамо добили одговоре на сва питања која их занимају у вези са њиховим радовима, и у исто време учили би се и уздизали измеђујући знање и искуство, а и користили би се помоћу старијих другова, књижевника.

Просторије секције налазе се у Дому културе „Иво-Лолла Рибар“, Ламартинова 47, а састанци се одржавају петком у 20 часова.

К. Ш. ст. медицине

О кружоцима

У последње време по свим факултетима много се говори о кружоку, о новим методама учења, о колективном учењу и томе слично. Ова дискусија има свакако добрих страна, треба само приговорити да се у читавој дискусији врло мало осврће на искуство које је показао досадашњи рад на факултетима, досадашњи рад по кружоцима, већ се углавном „теоретиче“.

Кружоци или групно учење појавили су се на медицинском факултету у летњем семестру 45 године. Иако се тада на факултету налазио релативно мали број студената, сви су се нашли пред проблемом несташнице уџбеника. Није преостало друго решење, него да се учи у групама, тако су настали кружоци на нашем Универзитету.

У летњем семестру 1945 по кружоцима је радило 280 студената, на крају семестра сви су положили испите, а средња оцена била је 8. Студенти који су учили ван кружока показали су слабији успех и највећим делом одустали су од полагања испита у том испитном року. Значи, кружоци су на време и солидно савладали предмет, а сту-

денти ван кружока највећим делом нису на време савладали градиво, и ако јесу, било је то слабије урађено. Треба одмах напоменути да су се кружоци састојали сваки дан и да су студенти поред тога налазили времена да и самостално раде, било из приобешки или тако да су уџбеници кружили међу члановима кружока.

Почетком нове школске године, нагло се повећао број студената, кружоци су се поново појавили, али ради великог броја студената ослабила је компактност, евиденција над радом тежа, као и евиденција у погледу уџбеника, веће потешкоће за одржавањем семинара, и у многоме тежи рад наставне комисије. Прилажење студената кружоцима био је услед свега тога један дужи процес, и још и данас има велики број студената који раде ван кружока, иако сваког дана све мање и мање. Појавиле су се и разне врсте кружока, са великим бројем чланова (чак до 12), кружока који се састају једном или два пут недељно ради пропитувања, затим кружока који тобоже раде заједнички али се не састају сваки дан, већ кад нађу времена итд.

Који су узроци успеха кружока? Говори се да је квалитет рада у кружоку бољи, напиме, у кружоку развија се дискусија по појединим питањима, студенти се вежбају да изражавају своје мисли, контролишу своје знање. И то су стварно

не да замислити. Можда ће наши кружоци са I године почетком идућег семестра почети одмах са радом од првог дана, и неће се спремати само за испит, већ ће тражити и наћи начина да свестраније прораде градиво и продубљују своје знање. Данас ми међутим имамо велики број студената који лабаво уче.

Истина је да свакодневни рад кружока наилази у почетку на потешкоће, просто у тражењу методе рада у самом кружоку. Ипак пракса је показала да су се та питања решила за кратко време, и, што је врло важно, да су сви студенти који су радили у кружоку увек наши времена да и индивидуално уче, и на крају да су на време и са врло добрим успехом савладали градиво. То је пракса и на њу треба пре свега гледати.

Бранко Милетић,
студент медицине

Посете селу

Студенти ветерине посетили су село Ратаре. Старији студенти су обишли сељачке куће и извршили преко дванаест ветеринарских интервенција. Они су дали сељацима низ савета како да побољшају здравствено стање своје стоке.

Студенти прве године су за то време показали омладинцима како се пишу и уређују зидне новине. Они су им помогли да напишу чланке и да уреде један број зидних новина.

После ручка студенти су извели леп програм који је изазвао велико интересовање. Пре приредбе је одржано предавање о сузбијању свињске куге.

Студенти ветерине су напоследку обећали сељацима да ће овакве посете бити чешће и да ће убудуће студенти тражити сарадњу синдикалне подршке. Ветеринарског факултета како би са студентима одлазио у село што већи број лекара ветеринара.

П. Столић, ст. ветерине

Група студената ЕКВШ обишла је задруге у селима Сланци и Великом Селу. Како су администрација и књиговодство у задругама имали доста грешака у вођењу, то су студенти дали упутства за правилно вођење књига. У вези са администрацијом дата су им најпотребнија обавештења. Студенти су помогли сељацима окр сребривања спискова Црвеног крста и око деобе Урине робе.

По свршеном послу студенти су отишли на конференцију задругара, где је један друг одржао предавање „О значају задругарства“, које је пропраћено живим интересовањем.

Ј. Никшић, ст. ЕКВШ

Студенти Пољопривредно-шумарског факултета посетили су село Сланци да би сељацима помогли својим стручним саветима. Одмах по доласку у село студенти су разгледали винограде. Они су сељацима објаснили да је начин обривања винове лозе погрешан и указали им примерима на грешке које су у раду учинили. У друштво председника селског одбора студенти су разгледали магацине у којима је смештено семе за пролећну сетву. Један од студената је објаснио присутнима од колике је важности извођење сетвеног плана и правилна расподела хране. Увече је један студент одржао предавање „О обривању винове лозе“, које је било пажљиво саслушано.

Првога маја у 8,30 часова у Рузвелтовој (Гробљанској) улици биће скуп свих формираних факултетских колона ради образовања универзитетске колоне за првомајску смотру. После подне у згради Техничког факултета у 16 ч. биће студентско весеље.

Универзитетски одбор
НСО-а за прославу
Првога маја

Рад сакције за здравствену заштиту студената

Како су поједини Факултети, Високе школе и Академије у Београду започинале са својим радом с јесени 1945 г., тако су се при стручним удружењима формирале здравствене секције, најпре на Медицинском, а онда на осталим факултетима, а новембра 1945 г. формиран је Здравствени одбор Универзитета, Високих школа и Академија као једно привремено централно тело које ће руководити здравственим збријавањем студената.

Тај привремени одбор извршио је низ задатака који су били најважнији:

1. Организовао је општи, обавезни преглед студената приликом уписа, чији резултати су следећи: Укупно прегледано 8215 студената, од којих су били теже болесни 98, лакше болесни 596, са активним процесом туберкулозе 61, са старим процесом туберкулозе 196, кожних болести 70, венеричних 20, живчаних 16, тешких анемија 8.

Од свих прегледаних 40 је одмах упућено на лечење.

2. Преглед и лечење студената који се јављају као болесни организовани су на следећи начин: већина њих пролази кроз Студентску амбуланту, која је отпочела са радом 10 марта ове године. У њој се студенти прегледају и добијају лекове којима располаже њена апотека, или се упућују на разне клинике ради детаљнијег прегледа и евентуалног пријема. Студентска амбуланта засад нема сталног лекара, већ само једну сестру нудиљу, а сваког дана од 11 и 30 до 13 и 30 часова дежура један лекар асистент Медицинског факултета.

На Очну и Ушну клинику, које су на другој страни града, студенти одлазе директно, о чему се воде посебне књиге на тим клиникама. Исто је и са Зубном клиником. Венерични болесници се јављају директно студентском лекару на Кожно-венеричној клиници.

На III интерној клиници један физиолог прегледа и амбулантно лечи плућне болеснике, а по потреби обилази студенте и по кућама.

Досада је кроз Студентску амбуланту прошло 634 болесника, од којих је ради детаљнијег прегледа упућено на грудну клинику 114 и код 16 њих пронађена је отворена туберкулоза; на I и II интерну клинику упућено је 21, на кардиолошку 18, на хируршку 32, на гинеколошку 3, уролошку 4, нервну 2, инфективну 2 и на ортопедско одељење 5.

На Очној клиници је прегледан и лечен 351 болесник, на Ушној 234, на Зубној 865, на Кожно-венеричној од кожних болести 169, од венеричних 37.

Лекова је издано за 95 студената, а извесна количина је издана Студентском дому и студентима

технике који су отишли на терен, а Студентска менза је добила ручну апотеку.

У санаториуме су смештена 4 студента, а у најскорије време ће ићи још 4. Извршене су припреме да се при неком санаториуму отвори један студентски павиљон који ће моћи да прими 100—150 туберкулозних болесника.

3. Извршен је посебан преглед студената Студентског дома и Дома студенткиња као и особља Студентске мензе.

Треба нагласити да је Здравствени одбор наишао на пуно разумевање, подршку и помоћ код народних и универзитетских власти, као и код других организација.

Медицински факултет је омогућио општи преглед студената, дао просторије за Студентску амбуланту и просторије за Удружење и одредио дежурне асистенте у Студентској амбуланти. Средишни Црвени крст Југославије дао је 2000 пакета, веће количине шећера, кафе, рубља, постелине и лекова. Црвени крст Србије ради на томе да при неком санаториуму отвори један студентски павиљон који би он издржавао. Делегат Интернационалног црвеног крста обишао је Студентску амбуланту, дао извесну количину лекова и обећао велику помоћ.

17 априла ове године, одржана је скупштина Удружења за здравствену заштиту студената Универзитета, Високих школа и Академија у Београду, које је формирано на иницијативу Народне студентске омладине. На тој скупштини изабрана је управа и пленум и изгласана правила.

Управа Удружења за здравствену заштиту студената управља и здравственим секцијама по Факултетима, Високим школама и Академијама. Ове секције као целина раде по свим секторима стим што ће поједини њихови чланови бити специјално задужени појединим задацима и у исто време улазити у састав одговарајућих секција при управи.

Изгледи су да ће новом организацијом, уз помоћ народних власти и Црвеног крста моћи да се учини још више за поправљање здравља студената, које је под тешким ратним условима много страдало.

Радовановић Стипе,
апсолвент медицине

Ових дана у Београду је одржан заједнички састанак представника Клуба медицинара из Загреба и чланова управе Удружења студената медицине из Београда. На састанку је одлучено да се за време III конгреса у Загребу одржи радни састанак између представника удружења студената медицине београдског и загребачког факултета.

ВЕСТИ СА НАШИХ ФАКУЛТЕТА

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

У акцији за сакупљање претплата на „Сељачку борбу“ за наша села медицинари су показали највише разумевања. У тежњи да пруже што већу помоћ нашем селу и његовом културном уздицању, они су успели да сакупе 450 претплатника у износу од 5.544 динара.

На III години је 70% студената дало шестомесечну претплату.

ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Техничари су досада сакупили 345 претплата за „Сељачку борбу“. Највећи број сакупила је I група I године машинског отсека, која је сама сакупила 180 претплата.

Леп је пример кружока број 24, који је између својих пет чланова сакупио 30 претплата. Технологи су поред претплата за „Сељачку борбу“ претплатили сремско село Свилош на лист „Борбу“ и часопис „Тридесет дана“.

Инжењер Марковић, асистент Техничког факултета поконио је Удружењу студената машинске електро-технике 20 примерака своје књиге „Задаци из машинских елемената“. Недостатак ових књига отежавао је студије студентима машинске електро-технике, те је овај гест асистента Марковића наишао на пуно одобравање студената, који у њему виде израз правилне сарадње професора и студената на делу стварања и оспособљавања нових техничких кадрова.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Група биолога је примила обавезу да ће сваких петнаест дана помагати студентима ветерине на изградњи њиховог оштећеног факултета. У оквиру ове обавезе, четрдесет биолога радило је ове недеље на нивелисању земљишта поред зграде Ветеринарског факултета. Тога дана ова група је за два и по часа изабацила тридесет кубних метара земље.

ВЕТЕРИНАРСКИ ФАКУЛТЕТ

Ветеринарски факултети Загребачког и Београдског универзитета издају свој заједнички часопис „Студентски ветеринарски гласник“. Часопис је орган Народне студентске омладине ових факултета и третира стручна, културна и политичка питања која су неопходна за правилно образовање будућих ветеринарских кадрова.

Овај лист је израз сарадње београдских и загребачких студената не само на стручном пољу већ и у општим напорима у обнови и изградњи наше домовине.

ЕКОНОМСКО-КОМЕРЦИЈАЛНА ШКОЛА

Радна бригада ЕКВШ радила је на физкултурном игралишту иза Техничког факултета. Овом приликом је нивелисано 1.500 квадратних метара будућег фудбалског терена.

Од укупно 240 колица, колико је том приликом пребачено земље, друг Станисављевић Радислав је превезао 58 колица на даљину од 200 метара, а друг Јованић Милаш 35 колица на исту даљину.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Студенти Правног факултета организовали су у сарадњи са професорима свог факултета састанке кружока који припремају поједине предмете за јунски рок. Ови састанци треба да кроз дискусију између самих студената, а уз помоћ професора појединих предмета, послуже за употпуњавање прегледног материјала.

У овом смислу је одржано већ неколико састанака, који су дали користи студентима, али се опазило да студенти морају много више учествовати у дискусији, како би се добила права слика знања и како би се професорима пружила већа могућност да исправе све оне грешке на појединим местима где кружоци нису могли сами схватити материјал. Овакав начин рада учиниће да се отклони непотребан страх на испитима и створи пуна сарадња између професора и студената нашег факултета.

ПОЉОПРИВРЕДНО - ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

Радна група од 80 студената Шумарског факултета посетила је прошле недеље Раковицу где је радила на пошумљавању овога места. Под руководством својих старијих другова инжењера, приступило се расађивању садница јавора и ситњењу земље за расаде багрема. У току овог доподнева дато је 240 радних часова, а засађено преко сто садница и иситњено око један хектар земље.

Поред тога што су студенти пружили мештанима помоћ у раду, и

сто тако овај рад им је дао пуно користи, јер поједини студенти су први пут расађивали биљке. Упознавајући се са овим на самом терену а под руководством стручњака, студенти ће избећи све непотребне препреке у своме будућем раду после завршетка студија.

Тридесет другова и другарица са Пољопривредно-шумарског факултета, са д-р Вучковићем професором задругарства, посетило је Главни задружни савез Војводине и прве радне задруге. У Новом Саду нас је управник Задружног савеза Војводине упознао са радом Савеза и објаснио нам начин пословања.

Са управником и осталим руководиоцима задружног покрета крећући смо у посету првим производњачким задругама у Жаблиу и Чуругу. У Жаблиу смо се упознали са новим типом задруге основане у марту 1945. Данас у овом селу постоје шест таквих мањих задруга које самостално раде. Оне су образовале заједничку управу „Препорода“, која има за циљ да руководи радом задруга, да врши набавку материјала и да се стара о културно-просветном уздицању другара. Претседник „Препорода“ похвалио је ударнички рад задругара и нарочито истакао рад задруге АФЖ-а као најчвршће и најбоље организоване задруге. Ова задруга има петнаест породица са двадесет и два радна члана. Сви мушкарци из ових породица погинули су у току рата.

Студенти технике у кружоку

Израз братства и сарадње

НСО Техничког факултета повео је акцију за сакупљање електричног материјала и машина за Технички факултет у Београду. Акција је спроведена од 19 III до 21 IV. Код приватних предузећа сакупио се материјал у вредности од 18.500 дин., док је Министарство индустрије уступило материјала у вредности од 15.700 дин. као свој удео.

У сакупљању истакли су се другови Тескер и Скотон, сакупивши сами материјал у вредности од 4.700 динара. Колика је важност тих сакупљања видимо и из изјаве коју је дао ректор Београдског универзитета маршалу Титу, да је већина института и лабораторија опљачкана и уништена од окупатора, те студенти не могу редовно да раде.

Студенти технике правилно су схватили колико је потребна помоћ друговима у Београду, те о овом акцијом најбоље манифестовали братство и јединство оба факултета.

„Студентски лист“ — Загреб

Припреме за Светски студентски конгрес у Прагу

У времену од 7 до 14 априла Припремни комитет је одржао свој трећи састанак у Прагу. Поред сталних делегата земаља које су заступљене у ПК-у били су присутни д-р Хајек као претставник СФДО-а и г. Д. Блоне, генерални секретар ФЕСЕ-а (Европског фонда за помоћ студентима).

По свим питањима у вези са одржавањем Конгреса донесена су дефинитивна решења, а у исто време су донесени важни закључци у погледу односа са другим организацијама. Услед тога што још не постоји међународна репрезентативна организација студената, рад ПК-а није се ограничио само на припремање самог Конгреса, него је ПК често био присиљен да заступа интересе студената пред другим телима, наравно у оном обиму у коме му је то могуће као припремном телу. Још на прошлом састанку било је решено да се пошаљу делегати ПК-а који ће ступити у везу са великим демократским организацијама међународног карактера (Синдикати, Светска фед. дем. ом.), са Организацијом уједињених народа за интелектуалну сарадњу, као и са студентским организацијама разних карактера (религиозне организације, организације за помоћ итд.). Из извештаја наших делегата види се да ће све те организације хтећи да сарађују са новом студентском унијом. Нарочита пажња је обрађена односима са ФЕСЕ и са СФДО. ФЕСЕ је данас највећа међународна организација за помоћ студентима. С обзиром на велика разарања универзитета у току рата, правилна расподела помоћи има данас велики значај. Генерални секретар г. Д. Блоне је члановима ПК-а изложио цео досадашњи рад ове организације на дељењу помоћи студентима и после тога дао сва обавештења у вези са неким неспоразумима који су избили између њих и појединих националних студентских организација.

После тога је ПК, као претставник демократских студената у свету, упутио једно писмо ФЕСЕ-у у коме је поставио основе за плодну и ефикасну сарадњу студентских организација у дељењу помоћи.

Што се тиче СФДО-а, са њим је ПК од самог почетка одржавао најприсније односе. Радило се о томе да се регулишу будући уставни односи наших двеју организација, што није било тешко с обзиром на карактер самих организација.

Извршни комитет СФДО-а предложио је да Међународна студентска унија буде аутономна саставна организација СФДО-а. ПК је то једнодушно прихватио и та је одредба ушла у нацрт устава.

Најважнији део свога посла ПК је посветио питању Конгреса. На овом састанку дефинитивно је усвојен програм Конгреса, затим је решено питање заступања појединих организација на Конгресу и усвојен је нацрт устава Студентске уније који ће се поднети Конгресу.

У програму Конгреса водило се рачуна да Конгрес има радни карактер и да се у њему обухвате најважнији задаци студената у послератном времену (борба против остатака фашизма, учешће студената у обнову, борба за бољу будућност). Сем тога, нарочито место на Конгресу заузимаће координације студентске активности (штампе, путовање, спорт итд.) у оквиру Међународне студентске уније. О свим овим моментима водило се рачуна тако да програм заиста осигурава радни и напредни карактер Конгреса.

Основна идеја у решавању питања о начину како ће на Конгресу бити заступљене поједине студентске организације била је да Конгрес окупи све демократске студентске организације како појединих земаља тако и у оквиру тих земаља. Конгрес треба да представља мишљење и жеље најширих слојева светског студентства. Приликом одређивања броја делегата за поједине земље није се др-

жало круто једне скале, већ су узете у обзир све друге чињенице као: елан и утицај појединог покрета на студенте, степен његове организованости итд. Тако је Југославија, с обзиром на снагу њеног студентског покрета, добила 15 делегата одмах после земаља са великим бројем студената.

Нарочита пажња је била посвећена претресању нацрта устава, као фактора који у великој мери одређује карактер и циљеве будуће организације. Може се рећи да предлог устава који је усвојио ПК потпуно одговара послератним потребама студената и даје нашој студентској унији прогресиван и демократски карактер. Сем тога важно је нагласити да се у уставу предвиђа, као што смо већ напред рекли, да Међународна студентска унија уђе у састав СФДО-а. Тиме ће се још више појачати јединство напредне омладине света и сама СФДО. У уставу је исто тако предвиђено да Међународна студентска унија и у будућности треба да даје потстрека уједињавању прогресивних студентских организација у оквиру једне земље за стварање репрезентативних националних унија.

ПК је тиме завршио главни део свога посла и остаје му још једино да пред сам Конгрес води рачуна о правилном току самих припрема за Конгрес. На самом Конгресу он ће поднети извештај о своме раду и тражити одобрење за свој рад.

Што је свој рад ПК могао тако успешно да заврши доказ је да студентске масе, како чланице ПК-а тако и других земаља, осећају заиста потребу једне демократске међународне организације која ће ујединити напоре студената у борби за бољу и срећнију будућност. Све напредне студентске организације спремају се већ за Конгрес, прикупљају материјал за њега и упознају студенте са његовим значајем. Код нас се припреме за Конгрес већ врше у оквиру такмичења које је код нас у току. После овог састанка ПК-а треба обратити много већу пажњу на популарисање Конгреса међу студентима. Студенти ће моћи схватити његов значај утолико боље уколико се детаљније упознају за програмом Конгреса, учествују у прикупљању материјала за Конгрес и дискутују о уставу будуће Међународне студентске уније. Не треба заборавити, а то се нарочито јасно видело на Првом конгресу у Прагу и доцније у раду ПК-а, да наш студентски покрет, с обзиром на своје слободне традиције, на своју организованост и утицај, ужива велике симпатије и поштовање све прогресивне студентске омладине.

Рајко Томовић,
студ. технике

Одбрана теза на универзитетима у СССР

У СССР постоје два висока научна звања: кандидат наука и доктор, која се додељују научницима према њиховим квалификацијама у областима одређене научне дисциплине. Сада у СССР постоје око 7000 доктора и 20.000 кандидата.

Кандидатске и докторске тезе према одлуци владе могу да се бране у неким вишим школама и научно-испитивачким институтима, којих има око три стотине.

Кандидатску тезу могу да бране само они који су положили такозвани кандидатски минимум, у који улазе предмети из дотичне струке, филозофија и један страни језик. Осим тога, теза се шаље благовремено званичним опонентима, који су сви стручњаци.

Теза се брани у отвореној седници Савета више школе или научно-истраживачког института. Пошто говоре — онај који брани тезу, опоненти и други који желе да узму учешћа у дискусији, научни савет већином гласова, тајним гласањем решава о додељивању звања кандидата.

Титулу доктора може да добије онај који је већ кандидат. Начин одбране докторске тезе сличан је одбрани кандидатске тезе, Али коначну одлуку о додељивању докторске титуле доноси виша комисија за оцењивање, чији састав потврђује влада. Највећи научници земље су чланови ове комисије; они исто тако доносе своје одлуке тајним гласањем.

Млади научни радници се припремају за одбрану на аспирантском курсу, који постоји при свакој већој вишој школи и научно-истраживачком институту.

У аспирантуру (аспирантски курс) се примлају, према конкурсу, они који имају више образовање и који су показали способност за педагошки и научно-истраживачки рад. Аспирантски курс траје три године, укључивши одбрану кандидатске тезе. Ове три године аспирант ради према сопственом плану уз одобрење научног руководиоца који му је одређен. Основу тога плана претставља са-

Југословенски студенти у Прагу траже прикључење Трста Југославији

Праг, 19 април

Дописник Танјуга јавља да су југословенски студенти у Прагу одржали у Студентском дому манифестациони митинг за присаједињење Трста Југославији. Митинг је као гост присуствовала велика група чешке радничке и студентске омладине, која је певала националне песме и кличала: „Трст Југославији!“

УНИВЕРЗИТЕТИ У СССР

Минск — студенти Медицинског института иду на испит

мосталан рад аспираната у циљу припремања за педагошки и научно-истраживачки рад. Већ од прве године аспиранти воде самосталан и истраживачки рад, везан за будућу тезу.

Совјетска влада је створила аспирантима најбоље услове за успешан рад. Од прве године аспиранти се придодују некој катедри и могу да се служе уређајима, лабораторијама, кабинетима и библиотекама подједнако као и професори. Сви аспиранти добијају велику државну стипендију. Осим тога они добијају за куповање научне литературе једанпут годишње једномесечну стипендију. Сматра се да је завршио аспирантуру онај који је испунио научни план и одбранио кандидатску тезу.

Уочи великог Отаџбинског рата у совјетским вишим школама је било око 10.000 аспираната. За време рата њихов број се смањивао, али већ сада има више од 7.000 аспираната.

*

Совјетска влада је увек помагала стваралачки рад научника, штавише за време рата многи су успели да заврше и да успешно одбране тезе. Према званичним подацима Више комисије за оцењивање Свесавезног комитета по питањима више школе при савету министара СССР, за време рата је 1952 научника добило научне титуле доктора. 1945 г. титуле доктора је добило 427 кандидата, од којих 87 технике, 128 медицинских наука, 28 пољопривредних наука, 25 физичко-математичких наука, 18 историје итд. У истом периоду према непотпуним пода-

цима звање кандидата на основу одбране тезе добило је 8.000 научних радника. Онај који има звање кандидата или титулу доктора добија предност у заузимању истакнутих места у служби и добија већу плату. Ових дана је влада донела одлуку о побољшању материјалних услова за научнике. Знатно је повећана плата коју добијају научници, побољшана храна и снабдевање потребним артиклима.

Научни рад се помаже у СССР, што даје велике могућности за повећање броја научних радника. Слушалац Московске више техничке школе В. Феодосијев завршио је за 4 године радове на које се обично утроши најмање 16 година. 1944 г., 2 године после завршетка више школе, он добија звање кандидата, а после две године — 1945 г. он изванредно брани тезу и постаје доктор.

У појединим републикама се брзо повећавају кадрови научника. На пример у Казахстану у Алма-Атинском педагошком институту 1944 г. је било 15 кандидата, а сада постоје 2 професора-доктора и 22 кандидата.

Казахски народ се с правом поноси својом кћери Н. Базновом, првом Казахки која је постала доктор.

У Бурјат-Монголији у зооветеринарском и у педагошком институту (град Улан-Уде) створени су научни кадрови од месних становника — Брјата. Поменућемо кандидата филозофских наука Дашиа Амоголнова, кандидата математичких наука Доржиа Васиљева и кандидата пољопривредних наука Јакова Фомкина.

ИЗДАВАЊЕ ДЕЛА В. И. ЛЕЊИНА У СССР

Пре Велике октобарске социјалистичке револуције у СССР су се дела В. И. Лењина издавала углавном илегално. Многа дела су штампана у иностранству и уз велике тешкоће пребацивана у Русију, где су се раздавала тајно партијским организацијама, међу радницима и сељацима.

Тек је победа Велике октобарске социјалистичке револуције у СССР дала могућност да генијална Лењина дела постану приступачна широким народним масама.

Прво издање дела В. И. Лењина је било припремљено према одлуци IX конгреса Бољшевичке партије. Оно је изишло 1920—1926 г. у 26 књига. Укупно је штампано 2.622 примерка. То је био први покушај да се прикупе сва Лењина дела. У првом издању је било објављено више од хиљаду и по докумената. Али, то издање је било непотпуно. Нису ушла многа Лењина дела пронађена доцније у различитим архивама, а исто тако многи чланци у бољшевичким листовима — „Искра“, „Вперјод“, „Пролетарај“, „Социјал-демократ“, „Звезда“ и „Правда“.

Јула 1923 г. је био објављен проглас Централног комитета Комунистичке партије који је потписао Стаљин, у коме се саопштавало да се у Москви отвара Институт Лењина, претворен доцније у Институт Маркса — Енгелса — Лењина. У прогласу се истичало да је неопходно прикупљати у институту све Лењинове рукописе, сав материјал и сва документа који карактеришу делатност В. И. Лењина.

Овај проглас је дошао као потстрек за почетак детаљног научног прикупљања целокупних Лењинских дела.

Јануара 1924 г., после смрти Владимира Илија, Свердловски конгрес Совјета је донео специјалну одлуку да се издају дела Лењина.

На основу ове одлуке, 1925 год. отпочело се са припремањем другог и трећег истоветног, али јевтинијег издања Лењинских дела са великим тиражом.

Штампање оба дела је завршено 1932 г. Ова издања су била потпунија у поређењу са првим. Док је прво издање имало 26 књига са 717 штампаних табака, докле је друго-треће издање имало 30 књига са 897 табака. У то издање је унесено много нових докумената. Друго-треће издање је штампано у преко 18 милиона примерака.

Сада Институт Маркса — Енгелса — Лењина припрема четврто издање дела В. И. Лењина (1 и 2-га књига је штампана 1941 г.). Четврто издање имаће 40 књига, оно ће бити најпотпуније издање Лењина.

Биће унесено још 550 нових докумената, што значи око 70 штампаних табака; део тих докумената још није штампан.

У четврто издање први пут улазе радови Лењина: „Пљевом такзованог питања тржишта“ — реферат написао још 1898 г., „Марксизам о држави“, који обухвата припрени материјал за његов генијални рад „Држава и револуција“. У ово издање ући ће много докумената који карактеришу делатност Лењина као инспиратора и организатора победа совјетског народа у периоду борбе против иностране интервенције (1918 — 1920 г.), његово многоструку делатност у погледу руковођења првом у свету совјетском социјалистичком државом.

У четврто издање, исто тако први пут, улази низ докумената који сведоче о заједничком раду великих вођа совјетског народа — В. И. Лењина и Ј. В. Стаљина.

Истовремено, упоредо са припремањем четвртог издања дела В. И. Лењина, објављују се документи у „Лењинским зборницима“. Већ је издато 35 зборника у којима је објављено око 6.000 докумената. Међу њима имамо оне који се тичу аграрног и националног питања: „Свеске о империјализму“, „Филозофске свеске“. Зборници претстављају неопходну и драгоцену допуну сабраним делима Лењина.

Упоредо с тим, сваке године се у огромном броју примерака издају поједина дела В. И. Лењина и његова изабрана дела. 1930-31 г. штампано је издање у 6 књига са 200 табака, у које је унесено 350 дела. 1935 су издана дела В. И. Лењина у 2 књиге која су затим издана још четири пута. 1937 г. су издана дела В. И. Лењина писана 1917 г. у 3 књиге, изабрана дела В. И. Лењина и Ј. В. Стаљина 1917 г. у једној књизи. Издат је велики број зборника дела В. И. Лењина и Ј. В. Стаљина: „О октобарској револуцији“, „О одбрани социјалистичке отаџбине“, „О социјалистичкој држави и совјетској демократији“.

Укупно је у Совјетском савезу издано на разним језицима народа СССР од 1917—1945 г. 146 милиона примерака дела В. И. Лењина.

Дела В. И. Лењина и његовог следбеника Ј. В. Стаљина проучавају милиони совјетских људи. Они црпе у делима ових великих људи наше епохе научно познавање закона друштвеног развоја и потпуну увереност у праведност и победу дела Лењина — Стаљина.

Доцент г. Овачкин
заменик директора Института Маркса — Енгелса — Лењина

„Омладинска пруга“ — радни понос наше омладине.

Судански студенти захтевају уједињење са Египтом

Картум, 19 април

Рајтер јавља да је данас у Омдурману демонстрирало две хиљаде суданских студената, који подупиру суданске захтеве за уједињење с Египтом. У Порт-Судану су студенти, демонстрирајући улицама, разбили камењем прозоре на зградама страних предузећа.

Фискултурци

11 и 12 маја лакоатлетски митинг Универзитета

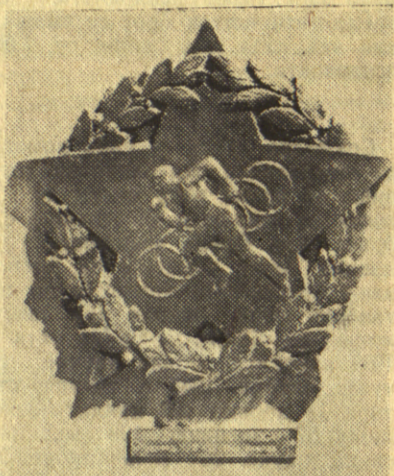
Свршетком „Пролећног кроса“ створене су широке могућности за још снажнији прилив студената, за њихово потпуно укључење у физкултурни покрет. Ово такмичење, по својој ширини и организационим проблемима досада најзначајније, избацило је на површину, открило многе младе таленте. Готово сва прва места освојили су они који се досада никада нису бавили физкултуром, који ретко да су икада трчали. Њихове су победе биле потпуно убедљиве. Пролазили су кроз циљ, можда технички недотераних покрета, али свежи, неистрошене снаге. Данило Божовић, Милентије Радосављевић, Радош Тодоровић, Мирјана Станировић, Вера Стојановић, Славка Ђуричић су само једни од многих чија прса красе победнички бројеви, једни од оних који су иза себе оставили многе познате атлетичаре. Тако је ово масовно такмичење учинило да се скривене снаге афирмирају. Тиме је оно много добило и у квалитативном погледу.

Сада је потребно да сви учесници кроса постану активни чланови друштва преко факултетских органа и актива. Потребно је организовати их тако да путем организованог тренинга и рада побољшају свој квалитет и да на престојеће утакмице излазе све спремнији. Наше друштво ће требало да учини све да се они прихвате, да им се пружи што више средстава за правилан развој.

Предвиђено је да се 11 и 12 маја одржи лакоатлетско првенство Универзитета. Оно би у многоме требало да буде поновна масовна смотра студената — физкултурника. И с обзиром да оно неће бити значајно само као прво овогодешње лакоатлетско такмичење, које ће отворити лакоатлетску сезону, већ ће, услед своје масовности и организационих проблема, који ће се сигурно појавити, бити значајно и као велики допринос јачању физкултурног покрета уопште — то се пред руководиоце свих секција, а првенствено лакоатлетске, постављају важни проблеми. Обезбедити игралиште, потребне ре-

квизите (копље, кугле, диск, штопернице, препоне и др.), одредити довољан број судија и функционера, ступити у додир са лакоатлетском секцијом ФИСАС-а и ШТВ-а ради добијања стручне помоћи, координације рада итд. — То су ствари које траже хитност.

Посебни проблеми, такође важне природе, били би: систематски тренинг и набавка довољног броја добрих патика за играче.

Макета победнику на „Пролећном кросу“

Лакоатлетско такмичење није исто што и крос. Оно тражи много више напора, пожртвовања, борбености, снаге. Зато је потребан тренинг, зато је потребно дуже вежбање. До такмичења има десетину дана. Ту много и не може да се учини, али је јасно да би многи такмичар могао да научи како се дише и како правилно да распореди снагу за дисциплину у којој мисли да наступи.

Крос је дозвољавао да такмичари трче у меким патикама, шта више и боси. Тврда, шљаком посућа лакоатлетска стаза то искључује. Пустити такмичара да по њој трчи недовољно добро обувен, био би, у неку руку, злочин и према

атлетичару и према назорима нашег младог физкултурног покрета. Студентски физкултурници схватају несташницу реkvизита. Они разумеју тешкоће на које друштво у том погледу наишло. Али баш то разумевање треба управити да да још више полета за савлађивање свих тешкоћа. А нама се чини да за то сада има могућности.

Само такмичење побудило је велико интересовање. Томе је допринео „Пролећни крос“, који је учинио много за популарисање физкултуре, за непрекидно стварање нових кадрова. Нису ретка питања студената: „Када ће опет бити неко такмичење, хоће ли скоро бити готов терен код Техничког факултета?“ То јасно показује да ће даљи развој физкултурног покрета на Универзитету зависити од наше прегалаштва, од задовољења основних потреба студената — физкултурника.

Опште је уверење да ће на такмичењу наступити неколико стотина такмичара. Тако масовно лакоатлетско такмичење код нас до данас није одржано. Учесће другова са Школе за телесно васпитање, у којој се налазе многи наши познати атлетичари (Микушка, Рачић) — учиниће да ово такмичење још више добије у квалитету самих резултата и отклањању многих организационих тешкоћа.

Број такмичара је неограничен. Факултет који освоји највише бодова носи наслов првака за 1946 годину. Пријаве за такмичење примаће факултетски активи до 7 маја. Такмичење се у овим дисциплинама: другови: 100, 400, 1500, 3000 метара, скок у даљ и вис, кугла, копље, диск, штафета 4 X 100 м.; другарице: 100 метара, скок у вис и даљ, кугла, диск и штафета 4 X 100 м. Коначне пропозиције издаће лакоатлетска секција Градског ФИСАС-а.

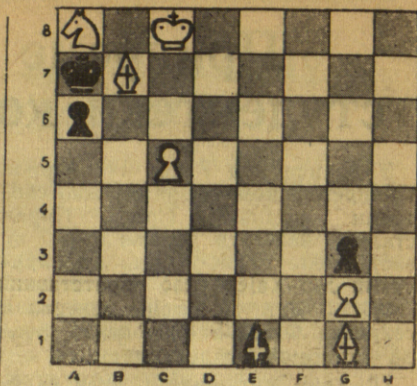
Ради стицања што боље кондиције одржаваће се уторником, четвртом и суботом тренинзи на игралишту „Авале“.

Влада Митровић, ст. технике

НА ШАХОВСКОМ ТУРНИРУ „СТУДЕНТ“ ЈЕ ДРУГИ

На брзопотезном шаховском турниру у организацији Шаховског одбора при ФИСАС-у, учествовало је седам екипа. Наступили су: „Црвена звезда“ са три, „Космај“ са две, „Студент“ и „Графичар“ са по једном екипом.

Победила је прва екипа, „Црвена звезда“ са 59 и по поена. Други је „Студент“ са 47 и по поена. „Студент“ је играо некомплетан у саставу: Б. Симоновић, Д. Јаносевић, М. Костић, Р. Радић, М. Николић и П. Смедеревац. Трећи је „Космај“.

Бели вуче и даје црном мат у три потеза.
М. Баја, ст. мед.

Аматерско првенство Србије у шаху за 1946 год.

Ових дана отпочео је турнир за аматерско првенство Србије у шаху, који се игра у оквиру општег плана шаховских такмичења, расписаних од стране шаховског савеза Југославије. На турнир је примљено 13 најбољих београдских шахиста и 3 окружна првака из Србије. Чињеница да су на овоме турниру 7 учесника студенти Београдског универзитета, показује да је квалитет шаха међу београдским студентима на врло високом нивоу. Може се с правом рећи да екипа студената Београдског универзитета претставља несумњиво најјачу екипу Београда и једну од најјачих у земљи.

Учесници турнира су студенти: 1. Борко Симоновић, студент Правног факултета познат још од прераћа као прворазредни играч БШК-а. После ослобођења освојио је титулу оmlадинског првака Београда 1945, и пласирао се трећи на брзопотезном шампионату Београда 1946 испред три мајстора и био други на оmlадинском првенству 1945. Члан је шаховске секције ФД „Црвена звезда“. 3. Драгутин Баја, студент филозофије. Побио је на недавно одиграном куп-турниру БШУ-а и садашњи је првак ФД „Црвена звезда“. Познат је још од прераћа као шаховски проблемиста. 4. Драган Јаносевић, студент технике важи као један од најталентованијих млађих играча. Заузео је треће место на оmlадинском првенству 1945 и четврто на брзопотезном шампионату Београда 1946. Члан је шаховске секције ФД Студента. 5. Гојко Муждека, студент

технике. Пре рата је био учесник аматерског првенства Југославије, где је играо са успехом. После ослобођења се видно истакао на такмичењима. Члан је шаховске секције ФД „Црвена звезда“. 6. Милош Петронић, студент права. Пре рата био је прворазредни играч БШК-а. После ослобођења играо је на прошлогодњем шампионату Београда, где се слабије пласирао. 7. Никола Караклајић, студент права је новија снага чији таленат треба да дође до изражаја. Наступио је на оmlадинском и синдикалном првенству, где се пласирао као четврти и пети. Члан је ФД „Црвена звезда“.

Досада је на турниру одиграно четири кола. По постигнутим резултатима у овим колима може се предвидети да ће Муждека, Јаносевић, Баја, Симоновић и Андрић играти видну улогу у борби за прва места. Ситуација на табели је доста нејасна услед великог броја прекинутих партија. На табели води Драго Прокопљевић претставник синдикалног физкултурног друштва „Београд“ са 3 поена (и 1 прекинутом), испред Јаносевића 2 и по, Андрић и Симоновић 2 (1), Баја 1 и по (2), Петронић, Матановић и Васиљевић 1 и по (1), Радисављевић (Ужице) 1 и по, Муждека 1 (2), Караклајић и Павловић 1 (1), Јуришић пола поена (3), Поповић пола, Мајсторовић 0 (4) и Бенцион (2).

Досадашњи најинтересантији резултати у сусретима самих студената су следећи: Симоновић је у француској партији тукао Андрића, док је Баја као црни у индиској одбрани тукао Муждеку.

Утакмице се играју у просторијама Зугона, Теразије 4 I спрат. Улазнице за студенте 5 динара. Почетак свакога дана у 16,45.

М. Молеровић

КОШАРКА

„Студент“ — „Црвена звезда“ 15:11

На кошарка турниру, приликом отварања новог стадиона „Црвене звезде“, између осталих узела је учешће и наша кошарка екипа. Тим „Студента“ у борби против „Црвене звезде“, срдечно поздрављен од присутних, изишао је на терен у следећој постави: Арнерић, Бошковић, Дамњановић, Цуцић, Димитријевић, Милићевић и Кениг.

Игра је била ретко узбудљива и лепа, до последњег тренутка победа је била неизвесна. „Студент“ почиње игру диктирајући јак темпо. Игра се великом брзином преноси са једног коша на други. „Црвена звезда“ преко једног продора долази у вођство од 2:0. Одмах потом Арнерић савршеним продором успева да изједначи. Темпо је све јачи. „Црвена звезда“ наваљује, али се скоро све навале заустављају пред одличном игром наше одбране. Резултат се сваки час пење, вођство стално мења. Пред крај полувремена игра достиже врхунац напетости.

Иван Кениг, ст. мед.

700 ФИСКУЛТУРНИКА СТУДЕНАТА НА ПРОСЛАВИ ПРВОГ МАЈА

На величанственој прослави Првог маја учествовале су и знатан број физкултурника. У чврстим, збијеним колонама кретаће се снажна и необуздана младост да још једном манифестује своје јединство, своју приврженост Републици. Међу њима ће бити и 700 студената-физкултурника. Та пажња коју је нашим физкултурницима указао Градски ФИСАС јесте најбољи доказ за рад нашег друштва на омасовљавању и јачању физкултурног покрета.

ЕКВШ-е У ЗАГРЕБУ

На позив студената загребачке ЕКВШ средином овог месеца физкултурници београдске ЕКВШ отићи ће на такмичење у Загреб. Такмичење ће се одржати у овим дисциплинама: пливању, кошарци,

одбојци, лакоатлетици, пинг-понгу и фудбалу. Ово је први сусрет загребачких и београдских студената, те је оправдано побудио велики интерес. Физкултурници ЕКВШ врше најозбиљније припреме како би достојно репрезентовали и своју школу и физкултурни покрет на Београдском универзитету.

ШАХ НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ

Ових дана почео је турнир на Мед. факултету. Пријавило се 32 учесника, са свих година нашег Факултета. Како је ово први турнир снаге учесника нису познате, што га чини још интересантнијим. И поред извесних тешкоћа, турнир се одиграва редовно, захваљујући доброброј вољи и залагању шахиста. Одирано је пет кола, али услед различног броја прекинутих партија стање на табели је нејасно. Турнир води Драган Ковачевић.

ПИНГ-ПОНГ

ТЕХНИЧАРИ—АГРОНОМИ 5:1

За Технички факултет су играли: Пајор, Цветановић и Митровић. Пољопривредно-шумарски су заступали: Куртовић, Бабовић и Митровић. Све партије су биле веома живе и интересантне. Победа техничара је заслужена. Једину партију за Пољопривредно-шумарски факултет добио је друг Бабовић победивши у оштрој игри првака Техничког факултета Пајора у два сета са резултатом 21:9, 21:17. То је била најбоља и најинтересантија игра на овој утакмици, на којој се друг Бабовић истакао добром игром, сигурним и јаким форхенд-ударцима.

Од техничара се лепом и сталоженом игром истакао друг Влада Митровић, који има врло лепе потезе и добар сервис.

Про завршеној утакмици сви играчи су били задовољни, јер је игра текла у врло срдачном другарском тону.

Р. А., ст. агрономије

ПРВЕНСТВО ТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Почетком месеца одржано је првенство у пинг-понгу. Учествовало је 32 такмичара. Највише је било машинаца (15) и архитектонаца (7). Првенство је показало да техничари располажу добрим играчима који би честим утакмицама и стицањем турнирског искуства, претстављали опасног такмаца за остале факултете. Првенство је освојио Пајор (машинац). Други је Цветановић (машинац) и трећи Пешић (архитектонац).

СА ПРВЕ ГОДИНЕ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Све физкултурне секције прве године су, уз велико учешће другова и другарица, отпочеле са редовним тренингом. Физкултурна активност се нарочито огледа у такмичењу фудбалских тимова. Они су отпочели са првенством. У првом сусрету екипа V групе победила је екипу VI групе са резултатом 3:0. За утакмицу је владало велико интересовање.

Пантелић Душан, III група

Са одбојка турнира

На последњем одбојка-турниру, одржаном на терену „Црвене звезде“, учествовале су најбоље екипе београдских друштава. У јакој конкуренцији, с обзиром на околности под којима су формиране, мушка и женска екипа „Студента“ постигле су леп успех. Екипа другова у постави: Ракић, Цуцић, Смедеревац, Станисављевић, Королија (све медицинари) и Павловић (техн.) победивши у својој групи „Београд“ и „Графичар“ квалификовали су се за полуфинале. Ту су се сусрели са победником турнира „Милиционар“ и изгубили са 7:15, 7:15. У крајњем пласману заузели су треће место.

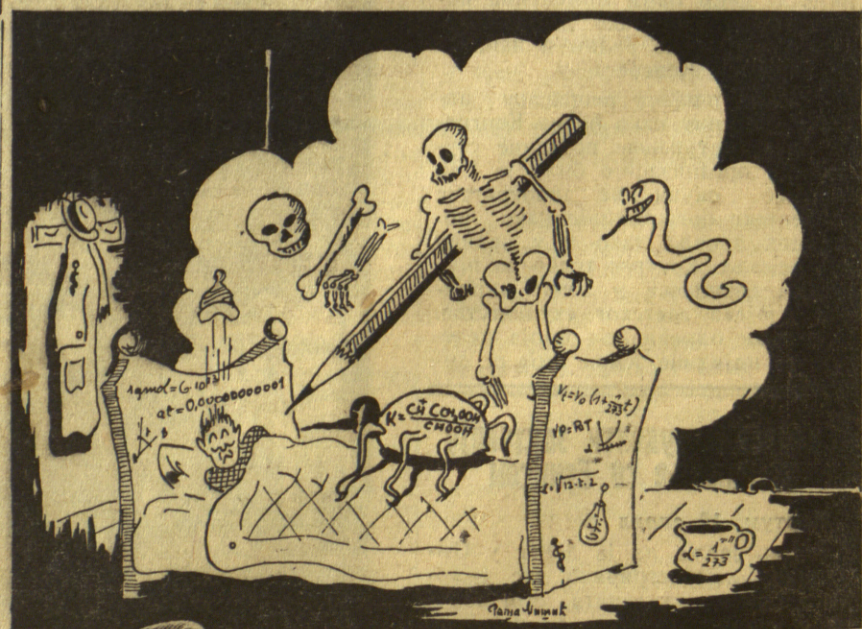
Другарице, које су једва успеле да саставе тим, победивши „Жељезничара“ и актив II женске гимназије, пласирале су се на четврто место. Наступиле су у постави:

Перић (арг.), Михалчић (ЕКВШ), Јерковић (права), Станировић (права), Стојковић (арг.) и Грујић

С обзиром да сада код Техничког и Медицинског факултета постоје готови и за тренинг добри терени за одбојку, ни у ком случају не би смело да се дешава да на турнире излазимо неспремни, неувежбани, са „скрпљеним“ тимом. Одбојку играју многи студенти. За њу постоји оправдано интересовање. Одбојка не тражи много реkvизита, она се задовољава и скромним средствима. А њих „Студент“ данас има. Потребно је само заинтересовати студенте и одржати по факултетима што већи број утакмица пропагандног карактера.

Сам турнир није био на потребној висини. Изненадила је слаба игра „Црвене звезде“. Победа „Милиционара“ је потпуно заслужена.

ИСПИТИ СЕ БЛИЖЕ...

Сан бруцоша медицинара
(Из зидних новина ст. I год. мед.)